

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA ZÁHRADNÍCTVA A KRAJINNÉHO
INŽINIERSTVA**

Evidenčné číslo: 2117673

**PREMENA VYHRADENÉHO AREÁLU – OBJEKTU
KASÁRNÍ NA VEREJNÝ PARKOVÝ PRIESTOR
Diplomová práca**

Nitra 2010

Bc. Lucia Veselá

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA ZÁHRADNÍCTVA A KRAJINNÉHO
INŽINIERSTVA**

**PREMENA VYHRADENÉHO AREÁLU – OBJEKTU
KASÁRNÍ NA VEREJNÝ PARKOVÝ PRIESTOR**
Diplomová práca

Študijný program:	Záhradná a krajinná architektúra
Študijný odbor:	Krajinná a záhradná architektúra
Školiace pracovisko:	Katedra záhradnej a krajinskej architektúry
Školiteľ:	Ing. Štefan Lančarič, PhD.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Bc. Lucia Veselá vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Premena vyhradeného areálu – objektu kasární na verejný parkový priestor“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 15. apríla 2010

.....
Bc. Lucia Veselá

Pod'akovanie

Moje pod'akovanie patrí vedúcemu diplomovej práce Ing. Štefanovi Lančaričovi, PhD. za pripomienky, odbornú pomoc a cenné rady pri mojom vypracovávaní. Všetkým ochotným pracujúcim v školských i štátnych inštitúciách, vďaka ktorým som získala množstvo potrebných podkladov a materiálov. Členom mojej rodiny za morálnu podporu a pochopenie pre neuveriteľne dlhé hodiny strávené pri počítači.

Abstrakt

Diplomová práca sa zaoberá problematikou premeny špecializovaného priestoru na verejný, ktorý má následne slúžiť najmä občanom mesta Nitra, návštevníkom, študentom, či turistom. Cieľom práce je na základe dostupnej literatúry a internetových zdrojov vypracovať prehľad vojenských kasární v zahraničí a na Slovensku so zameraním na zeleň v týchto objektoch, ale taktiež vysvetliť význam a potrebu zelene v mestských priestoroch. Na základe inventarizácie, terénneho prieskumu, fotodokumentácie, získaných mapových podkladov, zosumarizovaných a roztriedených informácií z literárnych a internetových zdrojov bol vyhodnotený súčasný stav objektu. Záver obsahuje súhrn získaných poznatkov o problematike, poukazuje na význam začlenenia zelene v mestách a zhodnocuje výsledky mojej vlastnej práce, z ktorých bola vypracovaná projektová štúdia. Projekt je komplexné sadovnícko – architektonické riešenie časti objektu kasární s prihliadnutím na existujúce zámery využitia územia vedeckými, akademickými a samosprávnymi organizáciami a na fakt, že ide o archeologicky zaujímavú lokalitu. Ide tiež o hľadanie spôsobu koexistencie rôznorodých funkcií v území i prostredníctvom jednotného sadovnícko - architektonického riešenia exteriérových plôch v rámci záujmového územia.

Kľúčové slová: vojenské kasárne, zeleň v areáloch kasární, zeleň v mestskom prostredí, areály s pretvorenou funkciou

Abstract

The graduation theses deal with problematic of a change specialized space to public space, that shall do as citizens of Nitra, visitors, students and tourists. The aim is to compile compendium army barracks externally and in Slovakia with externalization green in these objects from the available literature and the internet sources, also to explain the importance and the need for green in the cities. From cruising, field survey, photos, map details, grouped and sorted briefing from the available literature and the internet sources to evaluate an actual fettle of object. The conclusion includes the summary of obtaining knowledge about problematic, refers to the meaning of the formation a comprisal green in the cities and evaluates the results of own my work, of which was created a feasibility study. Project is a comprehensive garden- architectural design a part of object barracks with take account existing intendments about as to use a territory with scientific, academical and municipality agencies. This is an archaeological interesting locality.

Key words: army barracks, green in the army barracks, green in the cities, objects with transformed function

Obsah

Obsah.....	6
1. Úvod.....	8
2. Súčasný stav riešenej problematiky.....	10
2.1 Význam , funkcie a použitie zelene v sídlach.....	10
2.1.1 Základné funkcie zelene.....	10
2.1.2 Funkcie štruktúr zelene v sídlach.....	11
2.1.3 Funkčná kategorizácia štruktúr zelene v sídlach.....	11
2.1.4 Význam zelene v životnom prostredí človeka.....	14
2.1.5 Použitie zelene v sídlach.....	14
2.2 Historický vývoj kasární.....	19
2.3 Kasárne v zahraničí.....	20
2.3.1 Vojenské základne Spojených Štátov Amerických.....	20
2.3.2 Kasárne Spojených Štátov Amerických.....	21
2.3.3 Čínske vojenské základne.....	25
2.3.4 Ruské vojenské základne.....	25
2.3.5 Britské vojenské základne.....	25
2.3.6 Nemecké vojenské základne.....	25
2.4 Kasárne Slovenskej republiky.....	28
2.4.1 História kasární na Slovensku v rokoch 1848-1914.....	28
2.4.2 Kasárne SNP v Martine.....	31
2.4.3 Kasárne v Zemianskych Kostoľanoch.....	31
2.4.4 Kasárne (Obrancov mieru) pod Zoborom v Nitre na Martinskom vršku.....	31
2.5 Areály rôznych funkcií pretvorené na verejné priestory.....	34
2.5.1 ČR: Veľká Hleďsebe, Nový Klimentov – premena vojenského areálu.....	34
2.5.2 ČR: Brno FIT VUT v budove bývalých telegrafných kasární.....	35
2.5.3 Írsko: Dublin, Národné múzeum z kasární.....	36
2.5.4 SR: Nitra, Mestská tržnica z kasární.....	37
2.5.5 FR: Paríž, Park André Citroena z priemyselného areálu.....	39
2.5.6 NEMECKO: Duisburg, Park z priemyselného areálu.....	42
3. Cieľ práce.....	44
4. Metodika práce a metódy skúmania.....	45
4.1 Charakteristika objektu skúmania.....	45

4.1.1	Geografické pomery.....	45
4.1.2	Geologické pomery.....	45
4.1.3	Klimatické pomery.....	45
4.1.4	Inžinierske siete v záujmovom území.....	46
4.1.5	Súčasná vegetácia v záujmovom území.....	46
4.2	Pracovné postupy.....	46
4.3	Spôsob získavania údajov a ich zdroje.....	52
4.4	Použité metódy vyhodnotenie a interpretácie výsledkov.....	53
5.	Výsledky vlastnej práce.....	54
6.	Záver.....	69
7.	Zoznam použitej literatúry.....	71
8.	Prílohy.....	75

1.Úvod

Odpradáva si človek pretváral svoje prostredie a neraz bez ohľadu na dôsledky svojich činov. V súčasnosti sme nútení hľadať nové východiská ako si čo najlepšie uchrániť to málo, čo nám zostalo a napraviť to, čo sme už zničili.

Aktuálnou témou je pretváranie areálov, ktoré stratili svoju pôvodnú funkciu, na verejné priestory v prospech súčasných potrieb spoločnosti. Tieto obnovené *oživené* priestory ponúkajú rôzne možnosti rekreácie, relaxu a načerpania nových síl či oddych. Mnohokrát zeleň pôsobí ako nový hnací prvok, ktorý vdýchol život starým priemyselným závodom s technickými dominantami z kovu, kameňa alebo betónu. Potom sa vegetácia stáva významným komponentom miest, kde plní viaceré užitočné sociálne, ekologické a enviromentálne funkcie. Plochy zelene sú významným mestotvorným a prostredie zlepšujúcim prvkom.

Nielen priemyselné areály, továrenské priestory či zdevastované plochy po ťažbe sú základným bodom tejto témy. V posledných desaťročiach sa k nim priradujú aj priestory bývalých vojenských kasární. Dlhodobo boli pod vojenskou správou, no dnes po ukončení svojej pôsobnosti sú predmetom rokovaní o ich ďalšom vývoji pre mestá, v ktorých sídlia alebo krajské samosprávy.

Momentálne takúto problematiku rieši i mesto Nitra. Objektom záujmu sú bývalé vojenské kasárne pod Zoborom na Martinskom vršku na ploche 22 ha. V uzatvorenej zmluve medzi Mestom Nitra a Ministerstvom obrany SR sa prihliada na to, že uvoľnený areál je situovaný v jadrovej polohe formujúceho sa mestského centra Martinský vrch, pre ktoré územný plán stanovil rozvoj najmä spoločensko – rekreačných funkcií. Na tomto území je navrhované funkčné využitie pre kultúrne, spoločenské, vedecké a športovo - rekreačné účely. V súčasnosti je známe, že v areáli bude sídlieť Archeologický ústav SAV a UKF v Nitre, no ostatné budovy ešte nemajú určený svoj presný účel. Celý objekt bude verejnosti voľne prístupný, teda žiadna časť nebude uzavretého areálového typu.

Sadovnícko – architektonické riešenie areálu bývalých vojenských kasární pod Zoborom na Martinskom vršku v Nitre musí tieto skutočnosti zohľadniť. Doteraz verejnosti bežne neprístupný priestor sa má premeniť na verejný parkový priestor s rôznorodými inštitúciami v jeho vnútri. Zároveň má ponúknuť príjemný parkový priestor s možnosťou posedenia, prechádzok, relaxu, oddychu, ale aj poznávania histórie.

Sadovnícko – architektonické úpravy areálu musia pracovať s územím ako s celkom, aby pôsobil ucelene a netriešťať ho na menšie rozmanito upravené plochy len preto, že v každej budove bude sídlo inej inštitúcie. Tiež navrhovaný sortiment nemá pôsobiť rušivo v blízkosti budov alebo narúšať ich statiku. Bude potrebné prehodnotiť všetky otázky, ktoré ponúka tento záujmový areál a následne vytvoriť návrh verejného parkového priestoru.

2. Súčasný stav riešenej problematiky

2.1 Význam, funkcie a použitie zelene v sídlach

2.1.1 Základné funkcie zelene

Úzka spojitosť človeka s prírodou je jednou z najcharakteristickejších črt vývoja ľudskej spoločnosti. Tento vzťah sa prejavoval nielen na úrovni hospodárskych, ale aj kultúrnych potrieb a prejavov. Hospodársky vzťah človeka k prírode sa zakladal na materiálnom využívaní jej hodnôt. Z hľadiska vzťahov človeka k prírode predstavovali prírodné prvky nevyčerpatelný zdroj tvorivej činnosti, ku ktorým od nepamäti patrí vysádzanie a tvorba plôch zelene s rôznou funkciou (Supuka, Schlampová, Jančura, 1999; Supuka a i., 2000).

Zeleň plní veľa funkcií, ktoré môžeme rozdeliť do týchto troch základných kategórií (Midriak, 1981):

- Produkčná funkcia zelene – na získanie materiálových hodnôt, najmä drevnej hmoty, kvetov, plodov, kôry, živice a pod.
- Ekologická funkcia zelene – je vo využívaní zelene na okolité prostredie (pôdu, vodu, vzduch) a zahŕňa:
 - protieróznou pôdoochrannú funkciu zelene,
 - protideflačnú pôdoochrannú funkciu zelene,
 - protizosuvnú pôdoochrannú funkciu zelene,
 - protilavínovú pôdoochrannú funkciu zelene,
 - brehoochrannú funkciu zelene,
 - vodohospodársku funkciu zelene,
 - protiimisnú funkciu zelene,
 - vytvára priestor pre život a rozvoj rastlinstva a živočíšstva (bioty),
- Enviromentálna funkcia zelene – je vo využívaní zelene ako životného prostredia ľudí na rekreáciu a liečenie, na tvorbu krajiny a ochranu prírody, na výskumné a iné ciele, pričom zahŕňa:
 - zdravotno – rekreačnú funkciu zelene,
 - zdravotno – liečebnú funkciu zelene,
 - kultúrno – krajnotvornú funkciu zelene,
 - poľovnú funkciu zelene,
 - výskumnú funkciu zelene,

-
- architektonicko – estetickú funkciu zelene.

Členenie funkcií nie je podľa jednotlivých autorov zhodné, možno však povedať, že jadro funkčného posudzovania musí byť, ale aj je rovnaké, odlišné býva obyčajne poradie dôležitosti, hierarchia členenia a stupeň jeho podrobnosti (Supuka a kol., 1991).

2.1.2 Funkcie štruktúr zelene v sídle

Zeleň tvorí integrálnu súčasť štruktúry sídla s rozmanitými primárnymi i sekundárnymi funkciami pôsobiac ako integrujúci činiteľ nielen medzi človekom vytvorenými štruktúrami sídla a prírodnou krajinou, ale neraz aj ako integrujúci činiteľ rôznych funkčných štruktúr v sídle ako takých, či komplementárny funkčný a kompozičný prvok štruktúry sídla.

Plochy a prvky zelene v štruktúre miest treba posudzovať z hľadiska ich funkcie:

- krajinnoekologickej- zeleň ako dominantná zložka biocentier a biokoridorov plní významnú ekostabilizačnú funkciu zabezpečujúcu druhovú a priestorovú diverzitu a tiež optimalizuje vodné toky miest.
- mikroklmatickej- zeleň zvyšuje vlhkosť ovzdušia, výparom a zatienením znižuje vysoké teploty, stromová vegetácia zabraňuje stekaniu studeného vzduchu po svahoch do údolných polôh, znižuje veterné zaťaženie priestorov mestskej štruktúry.
- hygienickej- zeleň účinne pôsobí pri tlení hluku, znižuje prašnosť, pohlcuje chemické látky a eliminuje pôsobenia mikroorganizmov či fungicídne a insekticídne pôsobenia.
- estetickej- zeleň je významným dynamizujúcim faktorom v kompozícii urbánnych priestorov.
- symbolickej a komunikačnej- zeleň má veľký význam ako nositeľ sémantickej informácie.
- psychosociálnej – zeleň poskytuje svojou dynamikou premien nezastupiteľnú kvalitu funkciám zotavenia, aktívnej i pasívnej rekreácie.
- a funkčného využitia (športovo – rekreačná funkcia, produkčná funkcia, vodohospodárska a iné.) (Supuka, Feriancová a i., 2008).

2.1.3 Funkčná kategorizácia štruktúr zelene v sídlach

Funkčnú kategorizáciu štruktúr zelene v sídlachných útvaroch môžeme sledovať na základe viacerých kritérií:

- Z hľadiska prístupnosti štruktúr zelene a vlastníckych pomerov poznáme zeleň:
-

-
- verejnú vo vlastníctve verejného subjektu prístupnú pre všetkých obyvateľov a návštevníkov,
 - verejnú vo vlastníctve súkromného subjektu s určeným režimom prístupu pre všetkých obyvateľov a návštevníkov,
 - vyhradenú vo verejnom alebo súkromnom vlastníctve prístupnú obmedzenému okruhu užívateľov vo vzahu k jej špecifickej funkcii,
 - súkromnú prístupnú iba majiteľovi a ním určenému okruhu ľudí.

K *verejnej zelene* v štruktúre sídla patrí predovšetkým *zeleň verejných priestranstiev* (námestí, ulíc a pod. Ide o stromoradia, aleje, zeľ nábřeží, skupiny stromov na námestiach, mobilnú zeľ a kvetinovú výsadbu v sídelných priestoroch, či už v podobe kvetinových záhonov, kvetinových nádob, popínavú i závesnú zeľ.) a *verejné parky a parčíky* (Predstavujú kompaktné štruktúry zelene s dominantnou relaxačnou funkciou. Minimálna šírka funkčnej plochy parku je 25 m. Parčíky majú rozlohu cca od 0,25 ha do 0,5 ha, parky od 0,5 až do niekoľkých desiatok hektárov, aby mohli plnohodnotne plniť relaxačnú funkciu. Parky delíme podľa ich špecifickej funkcie v rámci relaxačných aktivít na typ-zeľ obytných súborov, ktorá je tvorená verejne prístupnými plochami zelene v priestoroch obytných štruktúr hromadnej bytovej výstavby a druhým typom sú-lesoparky, čo sú lesné porasty v kontakte s intravilánom veľkých miest. Miera ich pretvorenia a adaptácie rekreačnej funkcie je značná i napriek tomu, že si lesoparky zachovávajú svoj prírodný charakter.).

K *vyhradenej zelene* v štruktúre sídla patrí *zeľ špecifických funkčných areálov* (ako sú nemocnice, školy a školské zariadenia, športové areály, rekreačné a kúpeľné areály, výrobné areály, golfové strediská, parkúry, ale tiež zeľ cintorínov a urnových hájov.), *špeciálna zeľ* (ako sú izolačná zeľ priemyselných a iných funkčných areálov, ochranná zeľ zdrojov vody a vodohospodárskych zariadení, pokusné plochy zelene, botanické záhrady a podobne.) a *poľnohospodárska zeľ* (sarov, záhrad, viníc a iných poľnohospodárskych kultúr s dominantnou funkciou poľnohospodárskej výroby s obmedzeným avšak nevylúčeným prístupom verejnosti podmieneným sekundárnou funkciou tejto zelene, napríklad rekreačnou.) Do kategórie *súkromnej zelene* patria všetky štruktúry zelene slúžiace dominantne

ich vlastníkom. Ide najmä o zeleň *súkromných záhrad a parkov, záhrad pri rodinných domoch a poľnohospodársku zeleň* (bez prístupu verejnosti.)

➤ Z hľadiska polohy štruktúr zelene v sídelnom útvare hovoríme o zeleni:

- v centrách sídiel
- v historických jadrách miest.

Centrum sídla je spravidla jeho najintenzívnejšie využívanou časťou s tvarovo a výrazovo rozmanitým prostredím, výrazne polyfunkčným charakterom s dominanciou obslužných aktivít sprevádzaných funkciou bývania. Zeleň tu zohráva veľmi dôležitú humanizačnú zobytnujúcu funkciu, aj keď je vzhľadom na intenzitu využívaných plôch často prítomná v redukovanom rozsahu a vo forme vysoko kultivovanej zelene.

Osobitným problémom je *zeleň v historických jadrách miest*, ktoré sa vyznačujú špecifickými urbanistickými a architektonickými hodnotami. V rámci štruktúry historických jadier stredoeurópskych miest je len málokedy dominantnou z hľadiska rozsahu a je podmienená okrem iného aj historickým vývojom. Patrí sem zeleň *v tangenciálnych polohách centier sídiel* (je reprezentovaná v rôznych polohách zelene parkovej, špecifických funkčných areálov a v oveľa väčšom rozsahu ako sprievodná zeleň komunikácií), *v obytných a iných funkčných štruktúrach vnútro sídelného priestoru* (je zastúpená rôznorodou štruktúrou parkovej a rekreačnej, sprievodnej areálovej i vyhradenej funkčnej zelene vrátane izolačnej zelene), *v okrajových a tangenciálnych polohách sídiel* (tvorí prechod medzi človekom intenzívne využívaným a pretvoreným prostredím sídla a otvorenou mimosídelnou krajinou) a *v špecifických polohách vzhľadom na funkciu sídla* (tvorí zvláštnu kategóriu zelene v rámci kúpeľného či rekreačného sídla).

➤ Z hľadiska dominantnej funkcie zelene v sídle delíme zeleň na:

- rekreačnú (vytvárajúcu prostredie pre funkciu zotavenia, športu a rekreácie)
 - zobytnujúcu (humanizuje a estetizuje prostredie sídla)
 - izolačnú (izoluje funkcie v štruktúre sídla z hľadiska ich vzájomného negatívneho pôsobenia)
 - hospodársku (produkcia biohmoty)
 - ochrannú (zeleň ako podmienka udržateľnosti existencie zdroja)
-

-
- zeleň s dominantne ekologickou funkciou (ekostabilizuje a ekodiverzifikuje prostredie sídla) (Supuka, Feriancová a i., 2008).

2.1.4 Význam zelene v životnom prostredí človeka

Estetický význam zelene

Stromy, kry, kvety a trávnaté plochy sprevádzali človeka po celý čas jeho vývoja. Preto si životné prostredie človek bez zelene ani nevie predstaviť. Zeleň priestor zjednocuje, pestré farby kvetov a listov prostredie osviežujú, vysoké stromy modelujú celú krajinu, rozdeľujú priestor a dávajú mu neopakovateľný charakter. Aj technické prvky obkolesené zeleňou strácajú hrdatosť, chladnosť a strnulosť. Zeleň má rôznu farbu, výšku, tvar, či kresbu listov a konárov. Preto môžeme dopestovať dreviny od najnižších kríčkov až po mohutné stromy, od štíhlych až po previsnuté tvary korún. Farba každého stromu sa mení aj v závislosti od ročného obdobia od sviežej zelenej farby na jar, pestrých farieb kvetov, cez tmavozelenú v lete až po farebné odtiene listov a plodov na jeseň. Svojimi estetickými prvkami pozitívne pôsobí na psychiku človeka a spríjemňuje jeho prostredie.

Zdravotný význam zelene

V hygiene životného prostredia človeka majú nezastupiteľný význam hlavne veľké stromy a veľké plochy trávnikov. Zeleň ozdravuje ovzdušie, pretože pri asimilácii spotrebuje veľké množstvo oxidu uhličitého, ktorý človek vylučuje ako splodinu životných procesov, a vylučuje kyslík, čím urýchľuje jeho kolobeh v prírode. Dreviny vylučujú prchavé látky s fytoncídnyimi a detoxikačnými účinkami, a preto majú význam z hľadiska očisťovania ovzdušia od choroboplodných látok v ovzduší (SO₂, NO_x, CO₂). Porasty a ich husté zoskupenie listov v korune stromov pôsobí ako filter, ktorý zachytáva prach vo vzduchu. Je to dôležité hlavne pri prašných cestách v obytných zónach miest, v okolí priemyselných závodov a na dedinách.

Stromy a kry upravujú vlhkosť pomery ovzdušia a svojim priestorovým objemom a asimilačnou biomasou upravujú aj klímu, teplotu vzduchu, slnečné žiarenie a prúdenie vzduchu. V poraste sa hodnota slnečného žiarenia znižuje niekoľkonásobne v porovnaní s voľnou plochou, preto zeleň pôsobí ako ochladzovací činiteľ. Vhodne umiestnená zeleň môže znižovať alebo usmerňovať nežiaduce prúdenie a rýchlosť vetra. Hluk dráždi nervovú sústavu, namáha sluchové ústroje, ruší odpočinok a spánok, čím zvyšuje únavu a znižuje pracovnú schopnosť. Preto hluk spôsobuje podstatné zhoršenie životného prostredia. Hluk pohlcuje hlavne stromová zeleň.

Zeleň má tiež veľký vplyv na psychiku človeka. Preto je veľmi dôležité, aby sa zeleň umiestňovala do najbližšieho prostredia človeka a tak mu vytvárala vhodné pracovné a životné prostredie. Jej nedostatok naopak spôsobuje telesnú i duševnú skleslosť.

Hospodársky význam zelene

Zeleň má bezprostredný vplyv na produkciu, keďže stromy, kry a trávnaté plochy sú prirodzeným regulátorom pôdnej a vzdušnej vlhkosti. Pôda pod stromami nezamrzá natoľko, ako vo voľnom priestranstve, má dobré vlastnosti a fyzikálny stav. Ľahko prepúšťa pri dažďoch a jarnom topení snehu vodu do podlažia, čím zväčšuje zásobu vody v pôde a nespôsobuje škody odplavovaním ornice. V horúcich dňoch dreveniny odčerpávajú vodu aj z väčších hĺbok a vyparujú ju späť do ovzdušia.

Zeleň je vyhľadávaným miestom upokojenia a miestom hniezdenia užitočného vtáctva. Práve vtáctvo znižuje množstvo škodcov, ktoré páchajú škody na úžitkových plodinách a drevinách.

Z hospodárskeho hľadiska sú dôležité aj okrasné stromy a kry. Z ich listov a kvetov sa vyrábajú liečivá, alebo slúžia na liečenie priamo. Prútie vrbý zase slúži na výrobu košov, moruše poskytujú listy pre pestovanie priadky morušovej a pod.

Spoločenský význam zelene

Radíme sem predovšetkým výchovný význam zelene. Celý spoločenský vývoj ľudstva súvisí s využívaním zelene (posvätné háje na vykonávanie náboženských obradov, spoločenské slávnosti v parkoch a pod.). v príjemne upravenom prostredí so správnym pomerom stromov, krov a trávnikom sa zvyšuje vkus človeka, ktorý je nevyhnutný pre zvyšovanie kultúrnej úrovne. Ak sa človek denne stretáva so zeleňou v pracovnom a obytnom prostredí, všíma si život rastlín, učí sa od nich, hodnotí ich krásu a bude si ju vážiť a ochraňovať.

Vplyv zelene na organizmus človeka

Zeleň zoskupená podľa určitých zásad (harmónia farieb, vzrast rastlín) pôsobí priaznivo na zrak (farby, usporiadanie kvetov), sluch (spev vtákov, šuchotanie listia), hmat (mäkkosť opadaného ihličia na cestách) a čuch (vôňa kvetov, ihličia). Krajina musí pôsobiť komplexne na všetky zmysly (Rózová, Halajová, 2002).

2.1.5 Použitie zelene v sídlach

V sídlach sa vytvárajú nové špecifické podmienky s odlišnými, pozmenenými

alebo úplne novými charakteristickými vlastnosťami, ktoré spätne pôsobia na živé zložky prostredia, organizmy, populácie, spoločenstvá aj celé ekosystémy.

Koncepcné, štrukturálne a kompozičné riešenie zelene v sídlach podmieňujú tieto faktory (Supuka a i., 1991):

A. Technické parametre a riešenia

1. urbanistická štruktúra sídla, jeho veľkosť a architektúra – štruktúra sídla ovplyvňuje rozmiestnenie vegetácie a vzájomná poloha plôch zelene ovplyvňuje kvalitu systému zelene. Dôležité sú nadzemné a podzemné siete (potrubia, káble – vymedzujú bezpečnostné zóny) a rozloženie plôch statickej dopravy (parkoviská, odstavné plochy – zaberajú plochy využiteľné pre tvorbu zelene) (Supuka, 1996).
2. systémové usporiadanie zelene v štruktúre sídla,
3. technologické hľadiská (technológia stavby sídla, technológia zakladania a údržby zelene).

B. Podmienky prostredia

➤ Abiotické činitele

1. klimatické pomery (geografická a antropogénna klíma) – kvalitu životného prostredia výrazne narušujú emisie alebo látky znečisťujúce ovzdušie (polutanty). Patria medzi ne mechanické nečistoty (prach, popolček – bývajú na ne naviazané aj ťažké kovy, mestské prostredie najviac znečisťuje spád olova, kadmia, zinku, železa, niklu, chrómu, medi a molybdénu) a rôzne plyny (SO₂, NO_x, O₃, NH₃, CO₂).
2. pedologické pomery – zrnitosť pôdy, fyziologická hĺbka pôdy, množstvo humusu a pôdna reakcia (pH). Mestské pôdy (tzv. urbánne) sú najčastejšie tvorené navážkami alebo výkopmi s tenkou navezenou vrstvou tzv. ornice. Majú deficit živín, humusu, zlú vododržnosť, vysoký podiel hrubozrnných až skeletnatých častíc a pomerne zásaditú reakciu (Supuka, 1996).
3. cudzorodé látky.

➤ Biotické činitele

1. človek a jeho aktivita,
 2. druhové spektrum rastlín (drevín) – je potrebné ho upravovať vzhľadom na zmenené podmienky (stresové faktory). Tieto môžu byť biotické (človek, choroby a živočíšny škodcovia) a abiotické (ovzdušie, pôda, voda, chemizmus). Vzhľadom na človeka treba druhy voliť tak, aby mu nespôsobovali zdravotné ťažkosti buď jeho vedomou (konzum) alebo nevedomou činnosťou (zápach, alergény).
-

Vzhľadom na abiotické činitele, klíma mesta sa výrazne líši od klímy okolitej krajiny (vyššia priemerná teplota, nižšia vlhkosť vzduchu), preto sú tu predpoklady na voľbu xerotermnejších druhov (Supuka a i., 1991).

3. choroby zelene,
4. škodcovia zelene.

C. Sociálne kritériá

1. úroveň architektonického riešenia objektov a otvorených priestranstiev a sadovníckeho riešenia plôch zelene,
2. kultúrna a životná úroveň obyvateľstva,
3. voľný čas a funkčná využiteľnosť zelene.

Mestá neboli budované za účelom prežitia rastlín a živočíchov, ale za účelom prežitia ľudí. Rastliny tu nemajú vhodné podmienky pre život, čo u nich vyvoláva stres. U drevín sa stres prejavuje v poškodení fotosyntetického aparátu, predčasnom starnutí pletív, výživou, fytotoxicitou a mechanickým poškodzovaním kmeňov, prípadne koreňov, atď. Hoci sú vypracované metódy na zlepšenie podmienok pre dreviny v uliciach (prevzdušňovanie pôdy, hnojivé závlahy, odsol'ovanie pôd, aplikácia rastových látok), sú tieto metódy veľmi nákladné (Machovec, 1999).

Rast drevín v sídlach je obmedzovaný špecifickými limitmi, ktoré sú (Supuka, 1997):

- Priestorové – dreviny sú obmedzované v nadzemnom aj podzemnom raste obmedzované technickými dielami a inžinierskymi sieťami.
- Klimatické – existujú určité odchýlky medzi klímou v meste a klímou v priľahlej krajine. Meraniami sa zistilo, že v mestách je všeobecne vyššia teplota a odlišný svetelný režim. Má to vplyv nielen na zníženú možnosť výberu rastlinného materiálu v krajinárskej tvorbe (obmedzené použitie ihličnanov) a na posun prirodzených fyto geografických pásiem a vegetačných stupňov do vyšších nadmorských výšok, ale aj na nepriaznivý zdravotný stav drevín (tiene budov a kontinuálne osvetlenie umelým svetlom vyvolávajú fyziologické poruchy a oslabenie drevín, zvýšením výparnosti z pôdy vzniká deficit vlhky pre dreviny).
- Imisné (pre ovzdušie) – reprezentujú koncentračné hladiny imisíí v ovzduší, pri ktorých dochádza cca k 30% poškodeniu asimilačných orgánov, redukcii rastu a zníženiu odolnosti voči chorobám a škodcom.

➤ Pôdne (fyzikálno – chemické) – rozhodujúcim je obsah vody, živín, vzduchu, humusu, cudzorodých látok, zrnitosti, hĺbky a hutnosti pôdy (niektoré druhy sú schopné rásť aj na suchých degradovaných a plytkých stanovištiach). Pre vybrané charakteristiky sú nasledovné limity:

- hraničné hodnoty pH pod 3,5 a nad 6,8,
- optimálna objemová hmotnosť 0,8 – 1,2 g.cm⁻³,
- pórovitosť 40 – 50%,
- minimálna vzdušnosť 15 – 25%,
- optimálna zrnitosť 45% piesku, hlíny a nánosov; 5% organických látok; 25% vzduchu,
- hranica zasolenosti nad 5% Na v pôde, alebo 0,5% všetkých vodorozpustných solí,
- minimálna hĺbka pôdy 0,5m pre stromy, 0,3m pre kry a trávniky.

V mestách je hustá sieť vozidlových a peších komunikácií a odstavných plôch v teréne, čo vyvoláva zmeny v kompozičnom a funkčnom riešení plôch zelene. Preto by sa mali v tvorbe uplatňovať tieto prvky:

- modelácia terénu a tým výšková diferenciácia a relatívne zvýšenie podielu plôch zelene,
- zahustené výsadby,
- používanie pôdopokryvných druhov,
- vertikálne (využitím popínavých drevín) a stupňové ozelenovanie s cieľom tvorby pergol, terás a strešných záhrad,
- vytváranie peších zón najmä v centrálnych mestských jadrách a obchodných strediskách,
- vyvýšenie plôch zelene v porovnaní s úrovňou pozemných komunikácií,
- zlepšenie vybavenosti plôch zelene a tým aj jej atraktívnosti pre využívanie návštevníkmi,
- zlepšenie kompozično – estetickej úrovne a ďalšej funkčnej pôsobnosti zelene,
- návrh kompozície plôch zelene zodpovedajúci možnostiam využívania techniky pri jej zakladaní, údržbe a ochrane (Supuka a i., 1991).

2.2 Historický vývoj kasární

Kasárne sú špecializované stavby pre trvalé vojenské ubytovanie. Slúžia ako samostatné bytové bloky alebo dokončené komplexy. Ich hlavným cieľom je oddeliť od vojakov civilné obyvateľstvo, posilniť disciplínu a školenia. Niekedy boli tiež nazývané továrne na disciplínu pre vojakov. Slovo kasárne je synonymom pre ošarpané alebo nudné domy, ale existujú aj príklady veľkolepej architektúry kasární, ako napríklad Kasárne Collins v Dubline a iné v Paríži, Berlíne, Madride, Londýne alebo vo Viedni.

Obr.1 Rekonštruovaný pohľad pohraničnej pevnosti Vindolanda

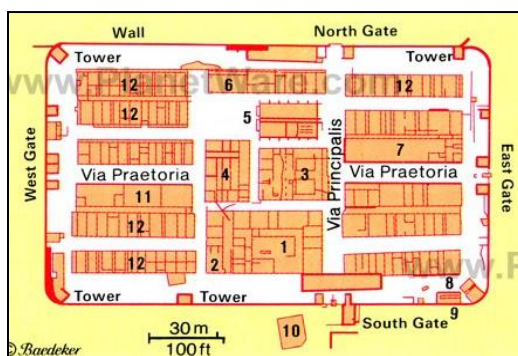
Kasárne v minulosti, ako napríklad *kasárne rímskej Prétoriánskej gardy*, boli postavené na udržanie elitných jednotiek. Existuje mnoho pozostatkov kasární rímskej armády v pohraničných pevnostiach, ako Vercovicium a Vindolanda.

Obr.2 Rekonštruovaný pohľad

Z týchto zdrojov a zo súdobých rímskych zdrojov môžeme vidieť, že základy života

vo vojenskom tábore zostali rovnaké po tisícky rokov.

Obr.3 Pôdorys pohraničnej pevnosti Vindolanda

Popis obrázka 3: 1.Dom veliacich dôstojníkov, 2. Kúpele veliacich dôstojníkov, 3. Veliteľská budova, 4. Nemocnica, 5. Obilnica, 6. Stajne, 7. Spchy, 8. Cisterna, 9. Latriny, 10. Civilné osídlenie, 11. Dielne, 12. Kasárne

Počas dlhých stáročí, kým sa začali budovať kasárne plnili obrannú funkciu *Vojenskej pevnosti*. Na Slovensku boli významné pevnosti a opevnené body Nitra, Levice, Hlohovec, Novohrad, Ilava. V 16. storočí sa z Košíc stala jedna z najvýznamnejších habsburských pevností, ktorá trvala do roku 1783, kedy cisár Jozef II. zrušil štatút Košíc ako pevnosti (WEB 1).

Veľké, trvácne *kasárne* boli postavené až v 18. storočí vo Francúzsku a Španielsku. Anglický preklad slova barrack pochádza zo španielskeho slova barraca, čo

označuje dočasný prístrešok postavený vojakmi. V Anglicku sa kasárne začali stavať až okolo roku 1790, tesne pred napoleonskými vojnami.

V priebehu 19. storočia sa zvýšila úroveň vojenského života, čo viedlo k oddeleniu bývania pre jednotlivé hodnosti (dôstojníci mali odjakživa väčšie miestnosti). Tiež sa začali stavať špecializované priestory, ako sú jedálne a kuchyne, kúpeľne, školy, nemocnice, zbrojnice, telocvične, jazdiarne a stajne (WEB 2).

2.3 Kasárne v zahraničí

Na základe zoznamu vojenských základní USA, Európy, Ruska, Číny a Indie bol vytvorený prehľad počtu armádných síl jednotlivých krajín.

VOJENSKÉ ZÁKLADNE:

- Vojenské základne Spojených Štátov Amerických
- Čínske vojenské základne
- Ruské vojenské základne
- Britské vojenské základne
- Nemecké vojenské základne

Obr.4 Znaký základní Spojených Štátov Amerických

2.3.1 Vojenské základne Spojených Štátov Amerických

➤ Demografia-vojenský personál Spojených štátov amerických

Tab.1 Demografia vojenského personálu

Zložka	Vojenský	Poddôstojnícky	Dôstojnícky	Ženy	Civilné
Armáda	548 000	456 651	88 093	73 902	243 172
Námorná pechota	201 031	180 443	20 588	12 290	
Lodstvo	332 000	276 276	51 093	50 008	182 845
Letectvo	323 000	261 193	64 370	64 137	154 032
Pobrežná stráž	41 000	32 647	8 051	4 965	7 396
Celkovo aktívne	1 445 000	1 174 563	224 144	200 337	580 049
Armáda Národnej gardy	353 000				
Vojenská rezerva	205 000				
Morské sily rezerva	40 000				
Lodstvo rezerva	67 000				
Letectvo Národnej gardy	107 000				
Rezerva leteckých síl	67 000				

Pobrežná stráž rezerva	11 000				
Celkové rezervy	850 000				
Ostatní DOD pracovníci					97 976

Po vyhodnotení sa v jednotlivých zložkách armády nachádzajú základne na územiach jednotlivých štátov:

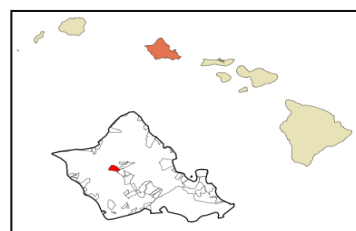
- Armáda (Vojenské základne ako teritória Spojených štátov amerických)
 - Štátov 28
 - Základní 61
- Námorné pechoty (Námorné základne ako teritória Spojených štátov amerických)
 - Štátov 8
 - Námorných základní 17
- Vojenské letectvo (Námorné základne ako teritória Spojených štátov amerických)
 - Štátov 37
 - Námorných základní 71
- Loďstvo (Námorné základne ako teritória Spojených štátov amerických)
 - Štátov 22
 - Námorných základní 60
- Štruktúry ozbrojených síl mimo teritórií Armády Spojených štátov amerických
 - V 9 štátoch má 112 základní.
- Námorná pechota
 - V ôsmich štátoch majú 19 základní.
- Letectvo
 - V 14 štátoch majú 29 základní

2.3.2 Kasárne Spojených Štátov Amerických

Podrobnejšie spracované územia rôznych amerických kasárenských objektov:

➤ Schofield Barracks, Havaj

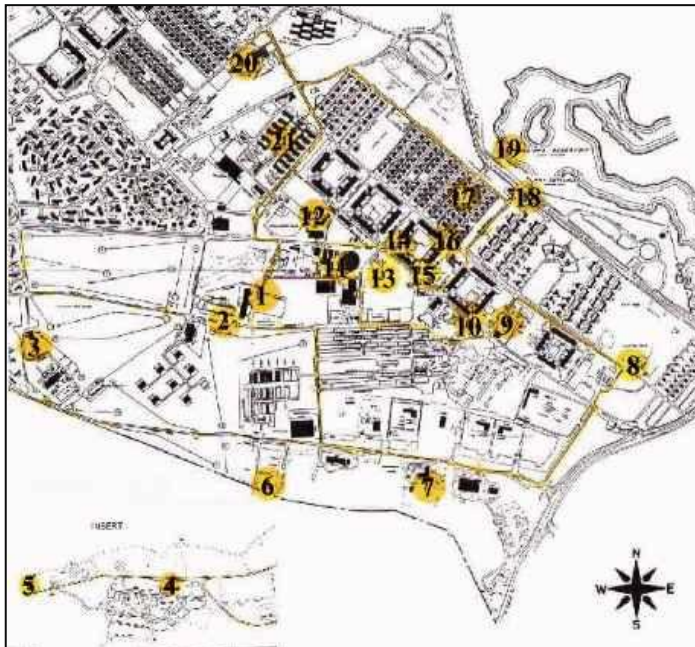
Schofield kasárne sa nachádzajú v meste Honolulu na ostrove Oahu a sú najväčší armádny post na Havajských ostrovoch. Ležia v blízkosti mesta Wahiawa, od ktorého sú oddelené vodnou nádržou Lake Wilson. Základňa sa začala budovať v roku 1909 a má celkovú rozlohu 7,1 km² so všetkými pozemkami.

Obr.5 Poloha kasární Schofield na ostrove Oahu a v rámci Havajských ostrovov

Na začiatku roku 1980 Schofield kasárne boli husto zaľudnené. Pôsobili ako najväčší post, ktorý prevádzkovala americká armáda mimo kontinentu (WEB 3).

Dnes, v Schofield kasárňach je dobre udržiavané a sebestačné Armádne spoločenstvo. Z historických podkladov možno vyčítať samostatnosť tohto areálu.

Obr.6 Historická mapa kasární Schofield, popis:

1. Ústredie, 2. Bazén, 3. Golfové ihrisko, 4. Koniarne, 5. Hlavná cesta, 6. Cintorín, 7. Palisáda, 8. Polia, 9. Pošta, 10. Ananásové plantáže, 11. Boxerské miesta, 12. Divadlo, 13. Kaplnka, 14. Kasárne, 15. Vrátnica, 16. Múzeum, 17. Dôstojnícke priestory, 18. Vstupná brána, 19. Hospodárske priestory, 20. Dôstojnícky klub, 21. Nemocnica.

Obr.6 Historická mapa kasární Schofield

Kompozičnú os tohto areálu tvoria dve hlavné cesty spojené do písmena V. Po ich stranách boli postupne budované prvky. Vnútoraná štruktúra je vymedzená chodníkmi a neupravenými cestami.

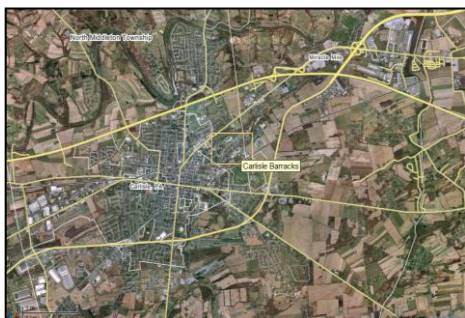
Obr.7 Detail kasární Schofield

Zeleň bola už v minulosti bohato zastúpená líniovými, bodovými i skupinovými

prvkami. V súčasnosti je zodpovedne udržiavaná a zaberá až 60% z celkovej rozlohy, tvoria ju pomerne veľké trávne plochy slúžiace najmä na výcvik, ktoré sú dopĺňané mohutnými solitérmi a skupinami drevín. Mnohé z veľkých stromov v týchto kasárňach, vrátane 'norfolkských' borovíc, boli vysadené Národnou gardou.

Vo vegetácii, ktorá je určená pre výcvik, rozlišujeme silné lesy, prudšie západné svahy s otvoreným porastom v dosahu a otvorené priestory. Kasárne a ich okolie tvorí podstatnú časť tréningových plôch. Veľké otvorené plochy umožňujú prevádzku leteckých útokov (vzlietnuť a pristáť) a vybudované podložky na nich poskytujú prístrešie pre vzdelávajúce sa jednotky v teréne (WEB 4, WEB 5).

➤ Carlisle Barracks, Pensylvánia

Obr.8 Kasárne v štáte Pensylvánia

V roku 1794, Carlisle kasárne sa stali centrom intenzívnej vojenskej aktivity. Postupne pribúdali jednotlivé budovy až do rozlohy cca 96 ha.

Carlisle kasárne sú armádou Spojených štátov zriadené a umiestnené v meste Carlisle- na juhu štátu Pennsylvania. Je to druhá najstaršia aktívna vojenská základňa.

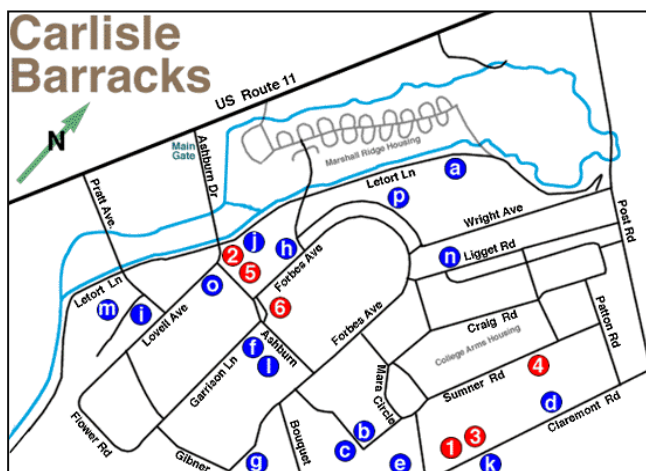

Obr.9 Detail Kasární Carlisle

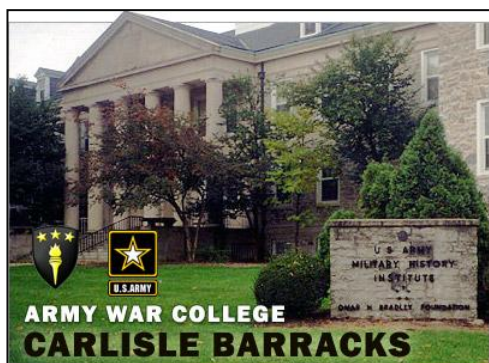
Vybavenosť areálu týchto kasární v štáte Pensylvánia môžeme vidieť na tomto obrázku:

Obr.10 Popis:

1. Zmenáreň, 2. Holičstvá, 3. Trieda Šesť
4. Golfové ihrisko, 5. Práčovňa/čistiareň, 6. Kníhkupectvo, 6.Divadlo a. Bowlingové dráhy
- b. Kaplnka c. Materská škôlka
- d. Komisár e. Centrum remesiel f.Ústredie
- g. Zubná ambulancia s polyklinikou h. Fitness centrum
- i. Komunitné centrum
- j. Knižnica k. Rekreačné miesta l. Pošta
- m. Bazén n. Centrum mládeže
- o.Telocvična p. Hospodársky obchod.

Obr.10 Informačný plánik Kasární Carlisle

Obr.11 Budova vojenskej školy

Vnútna štruktúra je členená spevnenými komunikáciami a chodníkmi. Zeleň zaberá asi polovicu z celkovej rozlohy, je udržiavaná a v okolí budov školy kompozične riešená podľa princípov parkovej tvorby. Vegetáciu tvoria otvorené trávne priestranstvá so solitérmi a skupinami drevín (WEB 6).

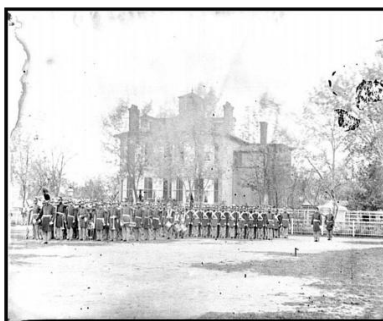
➤ Marine Barracks, Washington, DC

Kasárne sa nachádzajú v juhovýchodnej časti Washingtonu, DC. Boli založené v roku 1801 na ploche 30 ha, od roku 1976 sú národná kultúrna pamiatka podľa ministerstva vnútra, najstaršie miesto námorného zboru v Spojených štátoch, a oficiálne bydlisko veliteľa námorného zboru od roku 1806.

Obr.12 Poloha kasární vo Washingtone

Na začiatku 19. storočia boli kasárne usporiadané do štvoruholníka, ako je tomu i dnes, a užívanie budov bolo podobné. Oblasť, na južnej a východnej strane nádvorja boli použité pre kancelárie, údržbu zariadenia a priestory pre vojakov, a v budove na západe bola umiestnená štvrtina dôstojníkov. Kapitánsky dom na severnom konci kasární bol dokončený v roku 1806 a je jedinou pôvodnou budovou, ktorá stále stojí. Je to najstaršia verejná budova v nepretržitej prevádzke v hlavnom meste. Zvyšok kasární bol prestavaný v rokoch 1900 a 1907.

Obr.13 Kapitánsky dom (1806)

a obr.14 v roku 2009

Dnešné kasárne námornej pechoty vykonávajú rôzne úlohy na podporu rôznych misií. Patrí medzi ne ľahký pechotný výcvik, obrady, a prezidentská podporná povinnosť.

Po celý rok je zachovaná krehká rovnováha medzi ceremoniálnymi a vojenským výcvikom. Kasárne Marines aj naďalej trénujú slávnostné funkcie a vývoj bojových a profesionálnych zručností, ktoré budú slúžiť v budúcnosti na zaradenie do flotily jednotiek námorných síl.

Obr.15 Vstupná brána do kasární

Zeleň v takomto type kasární predstavujú formálne úpravy na základe kompozičných princípov parkovej tvorby. Nepretržitou údržbou a starostlivosťou sa predlžuje nielen životnosť jedincov, ale aj zvyšuje estetickosť prostredia. Vegetácia v tomto areály plní i reprezentačnú funkciu(WEB 7, WEB 8).

2.3.3. Čínske vojenské základne

Čínske vojenské základne

- V tejto krajine sa nachádza v 142 mestách až 199 vojenských základní.

2.3.4 Ruské vojenské základne

Ruské vojenské základne

- V tejto rozľahlej krajine je sústredených v mestách Kaliningrad, Petrohrad a Moskva 17 vojenských základní, ktoré sú najvýznamnejšie.

2.3.5 Britské vojenské základne

Kráľovské letectvo (Letecké základne v rámci Európskej Únie a jej teritórií)

- V krajine je sústredených 36 vojenských základní v 13 mestách.

2.3.6. Nemecké vojenské základne

V roku 1933 sa začal program budovania a modernizácie vojenských pracovných miest po celom Nemecku. Niektoré staršie kasárne boli prestavané v rámci tohto programu, ale väčšina miest bola nanovo vystavaná. Niekoľko rôznych architektonických štýlov bolo použitých, ale všetky kasárne zdieľajú základné pohľady. Na mapke Nemecka sú znázornené mestá, v ktorých sa zachovalo len 50 areálov z pôvodných kasární. Ostatné už dávno zanikli alebo postupne chátrajú. V lepšom prípade priestory kasární zmenili svoju funkciu. Možno vďaka nápaditej myšlienke či investorom ponúkajú obrovské priestory pre širokú verejnosť alebo podnikateľskú činnosť.

Obr.16 Mapa Nemecka so zvýraznenými mestami, v ktorých sa zachovali areály kasární

Na základe zmien v štruktúre zelene pri porovnávaní historických fotografií so súčasnosťou môžeme zhodnotiť stav za veľmi priaznivý, pretože v mnohých prípadoch vegetačné prvky dotvárajú priestory bývalých kasární (WEB 9, WEB 10).

Vojaci pochodujú cez predné brány. Tieto fotografie sú z albumu vojaka, ktorý bol umiestnený v Manteuffel Kasárňach. Presne zodpovedajúce zobrazenie je dnes blokované post-vojnovými budovami v ľavej časti, Bad Kissingen. Dnes sú priestory doplnené stromovitou i krovitou vegetáciou (Obr. 17 a obr. 18).

Obr.17 Pred bránami kasární

Obr.18 Pred bránami kasární

Kúpeľné zariadenia v meste Bad Kissingen boli populárnym miestom pre posádku vojakov. V súčasnosti je v tomto areáli menšie zastúpenie prvkov zelene (Obr. 19 a obr. 20).

Obr.19 Areál kúpeľov

Obr.20 Areál kúpeľov

Komplex veľkej vojenskej nemocnice bol postavený v roku 1936-37 v meste Würzburgu. Po porovnaní obrázkov vyplýva, že v súčasnosti sú tieto priestory bohatšie o zeleň (Obr. 21 a obr. 22).

Obr.21 Vstup do nemocnice

Obr.22 Vstup do nemocnice

Pri pohľade z nemocničného vchodu sa od brány do údolia rieky a až na protilahlé kopce na horizonte tiahnu vinohrady (Obr. 23). V súčasnosti výhľadu do krajiny bránia budovy (Obr. 24). Na oboch obrázkoch môžeme pozorovať udržiavané areály.

Obr.23 Výhľad do krajiny z nemocnice

Obr.24 Výhľad do krajiny z nemocnice

Na tejto fotografii vojaci stoja vo formácii v areály letiska (Kitzingen Flugplatz) (Obr. 25). Koncom roka 2006 bol areál uzavretý (Obr. 26). Oproti histórii je v súčasnosti vo vstupných priestoroch bohatšie zastúpenie solitérnych prvkov stromovitej i krovitej vegetácie.

Obr.25 Vstupné priestory na letisko

Obr.26 Vstupné priestory na letisko

Obrázok historickej pohľadnice zachytáva kasárne v meste Kitzingen (Flak-Kaserne) postavené v roku 1936-38 (Obr. 27). Boli uzavreté v roku 2006 (Obr. 28). Na obrázku zo súčasnosti je zastúpenie zelene oveľa bohatšie.

Obr.27 Bývalé kasárne v Kitzingene

Obr.28 Bývalé kasárne v Kitzingene

Táto budova ústredia kasární sa nachádza v meste Bamberg v blízkosti centra s poštou (Obr. 29 a obr. 30). V minulosti nebola pred budovou skoro žiadna výsadba. Dnes je tam síce výsadba, ale nevhodná, čo sa týka druhového zloženia i výsadbovej vzdialenosti od budovy.

Obr.29 Ústredie kasární v Bambrgu

Obr.30 Ústredie kasární v Bambrgu

Väčšina uvedených areálov zmenila svoju pôvodnú funkciu a už nie sú akýmsi mestom v meste, ale plynulo sa začlenili do verejného priestoru. Zeleň v týchto príkladoch plní nielen spoločenskú, zdravotnú, ale najmä estetickú funkciu. Pri tvorbe bolo použitých niekoľko architektonických štýlov, ale všetky rešpektujú podobné kompozičné princípy.

2.4 Kasárne Slovenskej republiky

2.4.1 História kasární na Slovensku v rokoch 1848 - 1914

Až do polovice 19. storočia nebolo neobvyklé ubytovanie vojakov v civilných rodinách najmä na dedinách, no po zavedení stálej vojenskej služby sa systém dopĺňovania armády v zásadnej miere zmenil. Do jednotlivých plukov sa začalo odvádzať z vojenských oblastí, ktoré sa kryli s územím jednotlivých žúp, čím sa do jednotlivých peších vojenských útvarov dostávali odvedenci z relatívne blízkeho okolia. Na našom území však vo väčšine prípadov, predovšetkým z kapacitných, čisto vojenských, ale aj politických dôvodov neboli pluky sústredené v jednom meste kompletne, ale skôr po jednom, dvoch či troch práporoch, vo výnimočných prípadoch aj stotínach. Prevažná väčšina útvarov, veliteľstiev a vojenských inštitúcií bola rozmiestnená v mestách. Prípady dislokovania posádok v obciach boli výnimočné a dočasné.

Nedostatok kasárenských budov sa vojenské správy snažili preklenúť výstavbou tzv. vojenských táborov, v ktorých sa stavali technicky nenáročné baraky, resp. budovy

pavilónového typu. Slúžili najmä počas vojenských cvičení, a preto boli stavané v priestoroch vhodných na vojenské cvičiská. Jeden z prvých kasárenských táborov postavili roku 1875 v Košiciach a bol dimenzovaný na 6 000 mužov a 600 koní. Podobný tábor s polovičnou kapacitou bol roku 1884 vybudovaný aj v Nitre.

Zákon z roku 1879 presne stanovoval požiadavky na výstavbu kasární a určoval aj výhody, ktoré z toho pre mestá vyplynuli. Pre mestá bol lákavý najmä príspevok zo štátnych prostriedkov a navyše odpadli i náklady a komplikácie v minulosti spojené s ubytovaním vojsk v súkromných domoch.

V *Košiciach* bol v roku 1876 vybudovaný veľký Vojenský barakový tábor, v rokoch 1883 – 1885 tu boli postavené barokové kasárne Františka Jozefa. Ďalší významný prírastkom boli Husárske kasárne a po roku 1882 postavila vojenská správa na mieste zrušeného cintorína sv. Jána Nepomuckého Delostrelecké kasárne. V rokoch 1883 – 1886 sa realizovala rozsiahla výstavba ďalších dvoch delostreleckých kasární. V roku 1895 boli v tomto meste vybudované Delostrelecké kasárne s krytou jazdiarňou. V osemdesiatych rokoch 19. storočia tu boli postavené aj prvé objekty Vlastibraneckých kasární, ktoré boli po roku 1889 rozšírené o ďalšie budovy. V druhej polovici 19. storočia tu boli vybudované aj Vozatajské kasárne a Vojenské sklady.

V *Bratislave* slúžila v rokoch 1849 – 1857 budova bývalého snemu ako vojenské kasárne. Ďalšie kasárne tu boli v pôvodných budovách lazaretu, sirotinca a rytierskeho rádu pod názvom Špitálske kasárne, neskôr Svätoplukove kasárne. Pred rokom 1867 boli v Bratislave postavené kasárne pre pionierske oddiely a od roku 1870 sa do bývalého pálfiovského paláca nasťahoval poľný delostrelecký pluk. Boli tu zriadené aj jazdecké kasárne, kasárne jazdenej polície, kasárne vozatajského pluku spoločnej armády a vybuďovali aj vojenské cvičišťia a baraky.

Čo do počtu posádok, tretím najväčším vojenským mestom v Hornom Uhorsku bolo *Komárno*. Roku 1900 sa tu nachádzalo 10 budov slúžiacich na kasárenské účely. V *Prešove* sa na prelome storočí nachádzali rozsiahle delostrelecké kasárne a vojenské ubytovne. V *Trenčíne* boli roku 1886 postavené moderné kasárne pavilónového typu pre 71. peší pluk spoločnej armády. Roku 1889 tu boli vybudované ďalšie kasárne a roku 1904 postavili na okraji mesta aj baraky na ubytovanie vojsk, ktoré sa využívali najmä počas vojenských cvičení. V *Nových Zámkoch* vojenská správa prenajímala tzv. Vodné

a Horváthove kasárne. Roku 1893 tu postavili husárske kasárne. Hotel Zlatý lev sa spomína ako Kasárenský hotel, v ktorom boli ubytovaní dôstojníci. V Nitre stavali honvédske a iné kasárne od roku 1890 a v roku 1900 tu stálo až 21 budov. V Lučenci začali budovať pechotné kasárne roku 1879, delostrelecké boli vybudované roku 1905.

V Bratislave 5 kasárenských komplexov postavilo mesto a 5 bolo majetkom armády. V Komárne bol tento pomer 2 : 1 v neprospech mesta. V Košiciach bolo všetkých 13 budov majetkom mesta. Kasárenské budovy v Leviciach, Novej Bani, Ružomberku, v Lučenci, Nových Zámkoch, v Nitre, Pezinku, Modre, Svätom Jure, Jelšave, Sabinove, Spišskej Novej Vsi, Levoči taktiež patrili mestu. V Trenčíne patrili 2 kasárenské budovy vojenskému eráru, v Banskej Bystrici z 2 kasární jedna a v Prešove zo 6 kasárenských budov 4 patrili mestu. Z prehľadu je tak jasné, že *prevažnú väčšinu kasárenských a k nim príľahlých budov si mestá na území Slovenska budovali na vlastné náklady*, niekde za podpory príslušnej župy. Z nich najväčšiu zastavanú plochu vykazovali kasárne v Košiciach o rozmere 23 887 m², v Bratislave 36 949 m², v Prešove 25 260 m² a v Komárne 23 887m². Ak berieme do úvahy iba územie Slovenska, v týchto mestách boli sústredené posádky s najvyššími početnými stavmi.

Zo 138 miest v Uhorsku bolo roku 1910 vojsko dislokované v 67 mestách. Tieto mestá a obce na svoje náklady postavili 162 kasární.

Pred prvou svetovou vojnou bolo na našom území sústredených celkom 23 práporov pechoty spoločnej armády, 14 práporov pechoty uhorského honvédstva, 3 strelecké prápory spoločnej armády, 6 husárskych švadrón spoločnej armády, 2 honvédske husárske koruhvy, 21 guľometných oddielov pechoty spoločnej armády a honvédstva, 27 poľných delostreleckých plukov honvédstva a spoločnej armády, 8 batérií poľných húfníc a 3 batérie jazdeckých delostreleckých oddielov. Ďalej 4 batérie ťažkých húfníc, 2 poľné roty pevnostného delostrelectva spoločnej armády, 3 roty zákopníckych práporov, 4 roty pionierskych práporov, 13 vozatajských švadrón, 3 sanitné oddiely a 2 zborové telegrafné útvary spoločnej armády (WEB 11).

V súčasnosti mnohé z týchto kasárenských objektov už zanikli a tie, čo plnia svoju funkciu naďalej sú širokej verejnosti neprístupné. Podrobnejšie informácie o týchto areáloch sa veľmi ťažko zháňali a preto kapitoly 1.4.2- 1.4.4 majú rôznu podrobnosť spracovania. Sú to špecializované vojenské areály s rozmanitými objektami, ktoré slúžia

potrebám pri výcvikoch a manévroch. V porovnaní s okolitými krajinami, keď vezmem do úvahy rozlohu štátu, máme na území Slovenskej republiky z 34 municipiálnych miest a miest so zriadeným magistrátom vojsko dislokované v 21 lokalitách mestského charakteru.

Vo vojenských priestoroch mala vnútornú prevádzku (údržbu areálu) od ich začiatkov nastarosti PSB- *Posádková správa budov*. Dodržovali normami stanovené pokyny na údržbu takéhoto areálu. Tento rezort sa staral o celý objekt. V správe kasární to takto prebiehalo do roku 2008. V súčasnosti je vo verejnej súťaži vybraná firma, ktorá zabezpečuje udržiavaný vzhľad priestorov kasární. V plošne menších kasárňach alebo pri obmedzenom finančnom limite je možné, že stále funguje PSB prípadne sú touto úlohou poverené osoby z objektu.

2.4.2 Kasárne SNP v Martine

V súčasnosti jedny z existujúcich a zároveň fungujúcich kasární na severe Slovenska v Žilinskom kraji v meste Martin. Vznikli v 19. storočí a ich plošná výmera je 16 hektárov. O vnútornú údržbu areálu sa stará verejná firma, ktorá prešla verejnou súťažou, na dobu 4 roky. Zabezpečujú ročné čiastkové služby. V malej miere si vypomáha pri údržbe vojsko aj vlastnými silami.

2.4.3 Kasárne v Zemianskych Kostol'anoch

Tieto kasárne sa nachádzajú na západnom Slovensku v Trenčianskom kraji v okrese Prievidza v obci Zemianske Kostol'any. Rozloha vojenského útvaru je 17 ha a ako ďalšie z našich vojenských kasární vznikli v 20. storočí. Podobne ako v Martine aj v tomto areáli sa o údržbu stará verejná firma, ktorá prešla verejnou súťažou, na dobu 4 roky. Zabezpečujú ročné čiastkové služby. V malej miere si vypomáha pri údržbe vojsko aj vlastnými silami.

2.4.4 Kasárne (Obrancov Mieru) pod Zoborom v Nitre na Martinskom vršku

História

Po prehratej prusko-rakúskej vojne v roku 1866 a po rakúsko-uhorskom vyrovnaní v roku 1867 prišlo k reorganizácii armády a začalo sa s výstavbou trvalých kasárenských objektov aj v Nitre. Už v roku 1848 prepustili piaristi v Nitre svoj konvikt na kasárne pre

honvédskejších nováčikov, a to trvalo až do roku 1891. Okrem toho sa v roku 1879 uzniesla Nitrianska župa postaviť dvoje kasární. V roku 1880 uvoľnila na tento cieľ 40 000 zlatých a v roku 1882 ešte 20 000 zlatých na postavenie kasární pre nitrianskych honvédov - domobrancov. Podľa projektu J. Lyku ich postavili v roku 1882-1883 ako barakový tábor, ktorý tvorilo 10 murovaných budov a 24 drevených barakov. Bol to jeden z piatich sústreďovacích táborov Uhorska. Celý areál pojal 300 mužov, 300 koní a 1200 prechodných vojakov. Vojenská posádka v Nitre bola v tom čase významným mestotvorným prvkom. Jednou z najvýznamnejších udalostí boli veľké manévry v roku 1887, na ktorých sa zúčastnil cisár František Jozef I. (WEB 12). Obrázky historických pohľadníc odhaľujú už viac ako 120 rokov staré dejiny.

Obr.31 Nemocnica okolo roku 1901

Obr.32 Šiator tábor okolo roku 1900

Záber s pohľadom na mesto Nitra bol zhotovený z Martinského vrchu. V popredí je budova vojenskej nemocnice z roku 1901. V pozadí sú takmer všetky nitrianske dominanty okrem kalvárie (Obr. 31). Kasárne na Martinskom vrchu okolo roku 1900 (Obr. 32).

Obr.33 Nemocnica okolo roku 1915

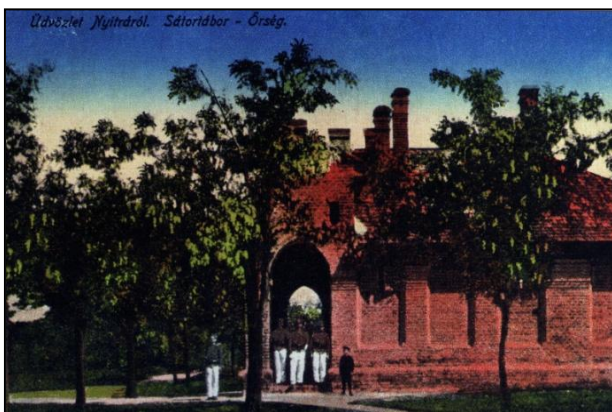
Obr.34 Hostinec okolo roku 1911

V južnej časti Martinského vrchu v roku 1901 postavili vojenskú nemocnicu s dvoma prízemnými budovami. Okolo budovy nemocnice vysadili dreviny *Aesculus hippocastanum* L. a celý areál ohradili dreveným plotom, pretože v tom čase nemocnica nebola súčasťou honvédskeho stanoveného tábora. V súčasnosti stojí pri frekventovanej komunikácii- hlavnom ťahu z Bratislavy do Banskej Bystrice. Pohľad na objekty

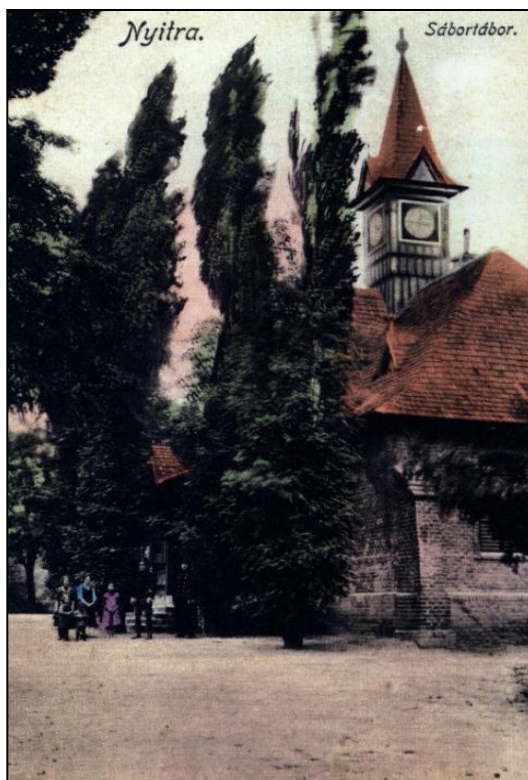
nemocnice zakrývajú už viac ako 100 ročné pagaštany. Obrázok vojenskej nemocnice pod Zoborom okolo roku 1915 (Obr.33).

Hostinec v Šiator tábore pod Zoborom vybudovali v komplexe desiatich murovaných budov a 24 drevených barakov honvédskeho kasární. Budova hostinca tu stojí dodnes. Stálu posádku areálu kasární tvorilo 300 mužov a 300 koní, takže aj takéto zariadenie malo opodstatnenie. Hostinec v Šiator tábore okolo roku 1911 (Obr.34). Stráž v Šiator tábore okolo roku 1917 (Obr. 35).

Pohľad na jednu z desiatich murovaných budov v Šiator tábore pod Zoborom. V budove s vežičkou sídlilo veliteľstvo. Na vežičke v čase zhotovenia pohľadnice osadili dvojramenný kríž. Neskôr ho nahradila päťcípna hviezda. Okrem toho na vežu umiestnili hodiny (Obr. 36).

Obr.35 Šiator tábor

Obr.36 Sídlo veliteľstva

Súčasnosť

Prevod kasární schválila vláda v októbri roku 2008. Mesto by tu chcelo realizovať aspoň časť z projektov, ktoré boli súčasťou jeho kandidatúry na titul Európske hlavné mesto kultúry. Zároveň by tu mal vzniknúť archeoskanzen, ktorý pripravuje Archeologický ústav SAV v Nitre. Kasárne pod Zoborom sú totiž dôležitou

archeologickou lokalitou a pamiatkovo chráneným územím. V areáli sa uskutočnil rozsiahly archeologický výskum, ktorým sa zistilo slovanské opevnené hradisko a jeho predhradie, ktorého počiatky spadajú do začiatku 9. storočia. Boli odkryté i základy kostola, pravdepodobne tiež z 9. storočia. Archeologický ústav získal v 21-hektárovom areáli 11 budov, mesto zvyšných 34 budov. V areáli sa nachádzajú okrem iného sklady, garáže, šesť administratívnych budov, ubytovňa, telocvičňa či kolkáreň. V budovách bunkra a bývalej ošetrovne by sa mohol zrealizovať projekt Vína cesta, ktorý zahŕňa múzeum vína, vinotéku či degustačné miestnosti. Do ďalších budov by mesto chcelo presťahovať svoj archív, ktorý je momentálne v Dolných Krškanoch a Kyneku (WEB 13, WEB 14, WEB 15).

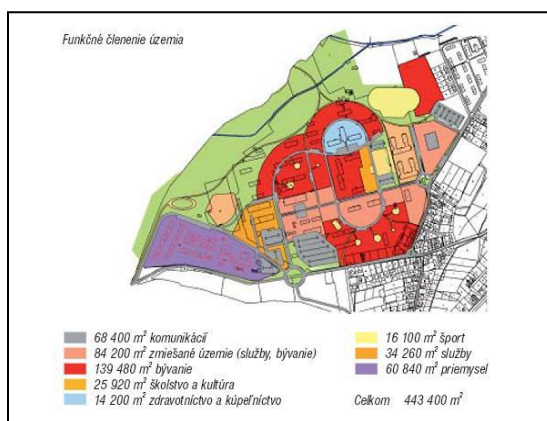
2.5 Areály rôznych funkcií pretvorené na verejné priestory

2.5.1 ČR: Veľká Hled'sebe, Nový Klimentov- premena vojenského areálu

Areál kasární Veľká Hled'sebe - Klimentov se nachádza na severnom okraji zastavanej časti obce Veľká Hled'sebe (miestna časť Klimentov), cca 2,5 kilometra západne od Mariánskych Lázní (okres Cheb, kraj Karlovarský).

Kasárne boli vybudované v 50. rokoch 20.storočia a pre potreby armády slúžil do roku 2004 ako zázemie pre cca 2 500 vojakov (motostrelcov, tankistov, raketové vojsko). Vojenská posádka bola zrušená k dňu 30.6.2004, od 1.7.2004 je areál nevyužívaný.

Areál leží v katastrálnom území Klimentov, zahŕňa 124 pozemkov, celková výmera (vrátane plôch zastavaných stavbami) činí 564 220 m². S naväzujúcimi pozemkami o výmere 45 998 m², ktoré sú už vo vlastníctve obce, sa jedná o ucelené územie s celkovou výmerou 610 218 m². Oplotený areál je rozdelený na dva väčšie celky – väčšia južná časť

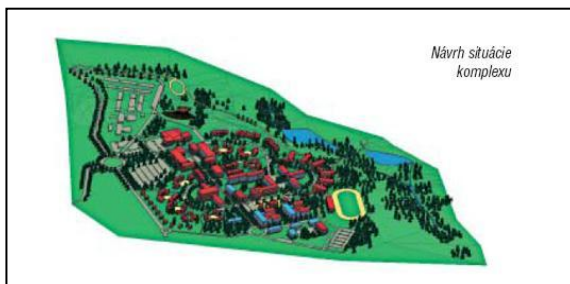

Obr.37 Funkčné členenie územia

a menšia severná časť (slúžila pre raketové vojsko – tzv. park techniky, dielne, garáže). V južnej časti boli budovy pre ubytovanie vojakov, budovy štábov a objekty súvisiace s údržbou kasární (učebne, sklady, kuchyňa, jedálne, ošetrovňa, telocvičňa, veznica, pracovňa, prístrešky pre techniku, apod.).

V pravdepodobnom využití obec predpokladá 3 hlavné druhy využitia: bývanie, občianska vybavenosť a voľnočasové aktivity, podnikanie.

Bývanie: rekonštrukcie existujúcich objektov na byty, nové stavebné parcely pre individuálnu výstavbu

Občianska vybavenosť a voľnočasové

Obr.38 Návrh situácie komplexu

aktivity: školské zariadenia (stredná škola internátneho typu), dom detí a mládeže, priestory pre neštátne neziskové organizácie, telocvičňa, tenisové kurty, halové športy (squash, horolezecká stena, lanové centrum, aréna pro kickbox, skatepark, apod.), krízové ubytovacie centrum, penzión pre seniorov, areál technických služieb, bývalá uhoľná kotolňa – zachovať ako technickú pamiatku

Podnikanie: nerušiacie výrobné a obchodné prevádzky, sklady, apod.

Premena bývalých kasární, ako opusteného vojenského objektu na organickú časť obce Veľká Hleďsebe, je neopakovaná výzva a súčasne krok na nepreskúmanú pevninu (WEB 16).

2.5.2 ČR: Brno, FIT VUT v budove bývalých telegrafných kasární

Od roku 1784 bola budova bývalého dominikánskeho kláštora na dnešnom Dominikánskom námestí určená vojsku ako kasárne. V 1877 tu zriadili Brnenskú kadetnú školu. Po rozpustení vojsk v 1999 tam bola umiestnená telegrafná škola Zemského vojenského veliteľstva. Od októbra 1920 je v objekte umiestnený telegrafný prápor č. 2 a kadetka bola v roku 1922

Obr.39 Kadetka pre pechotu v Karlovom Poli (1905)

Obr.40 Brno- Karlovo Pole (2006)

premenovaná na Telegrafné kasárne, ktoré sa tu nachádzali až do nemeckej okupácie. Po oslobodení československá armáda vlastnila budovu kláštora až do roku 1963, kedy bola predaná Vysokému učení technickému v Brne (WEB 17).

V súčasnosti je komplex budov opravovaný a sídli tu Fakulta informačných technológií VUT. Na obrázkoch 43 a 44 sú detaily sadovníckych úprav areálu, ktoré boli realizované po rekonštrukcii budov. Na niektorých miestach boli zachované pôvodné dreviny po ich ošetrovaní (Obr. 44) a v častiach, kde chýbali prvky vegetácie, boli vytvorené trávne plochy so skupinovú alebo soltérnou výsadbou. Celý priestor tak v jednoduchých líniách pôsobí ucelene a čisto.

Obr.41 Budova komplexu okolo roku 2000

Obr.42 Letecká snímka komplexu okolo 2000

Obr.43 Po rekonštrukcii komplexu z roku 2002

Obr.44 Po rekonštrukcii komplexu z roku 2002

2.5.3 ÍRSKO: Dublin, Národné múzeum z kasární

Írske národné múzeum (National Museum of Ireland)

Nájdete tu najbohatšiu kolekciu írskych starožitností. Najstaršie pochádzajú z roku 7000 p.n.l. Taktiež sa tu nachádzajú mnohé expozície prehistorického Írska, Írska Vikingov, stredovekého Írska a írskej histórie od roku 1900 do 1921. Je to múzeum dekoratívneho umenia a ekonomickej, spoločenskej, politickej a vojenskej histórie štátu. Sídli v budove najstarších európskych kasární.

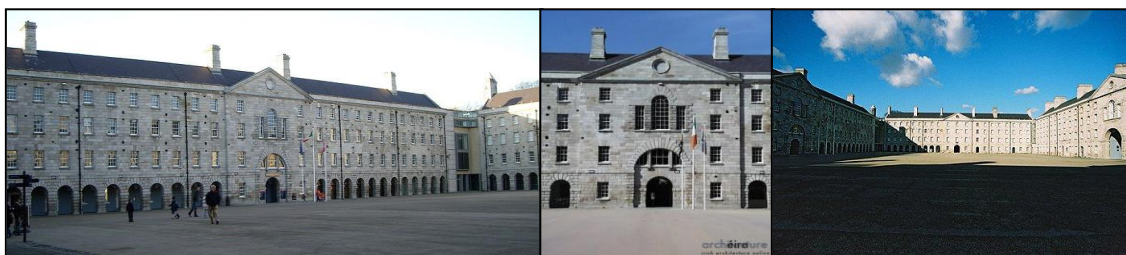

Obr.45 Mapka Írska

Národné múzeum boduje vojenskou historickou kolekciou. Exponáty obsahujú uniformy, zbrane, až do a vrátane vzácneho Landsverk tanku, obrnených kontraktov, lietadiel a zbrane užívané vojenskými libanonskými a palestínskymi vojskami.

Obr.46 Vstupné priestory do bývalých kasární

Obr.47 Vnútorne nádvorie

História budovy siaha až do roku 1700. Kedysi bola obývaná až 5 tisíckami vojakov. Dnes dejiny pripomína predovšetkým rozľahlé nádvorie, ktoré meria presne sto pochodových krokov (Obr. 47) (WEB 18 a WEB 19).

2.5.4 SR: Nitra, Mestská tržnica z kasární

V roku 1882 mestská rada v Nitre uvažovala o výstavbe stálych kasární v meste pre domáci 60. honvédske batalión a poverila architekta Lyku vypracovaním projektovej

štúdie.

Obr.48 Kasárne v Nitre v roku 1912

Obr.49 Kasárne v Nitre v roku 1890

Budova bola postavená v rokoch 1889-1890 za bývalými hradbami. Tento objekt sa stal typovým vzorom pre všetky stavby v celom Uhorsku (WEB 20).

Obr.50 Kasárne okolo roku 1917
Po dokončení budovy novej pošty roku 1930 priestor za ňou upravili na nové mestské trhovisko (WEB 21).

Bežný trh sa konal každý utorok a piatok na mestskom trhovisku na Damborského ulici, roku 1922 sa mestské zastupiteľstvo rozhodlo o preložení trhoviska za nádražie, čo bolo zrealizované v roku 1926. Spojenie Čermáňa s mestským trhoviskom zabezpečil novovybudovaný most ponad železničnú

V súčasnej dobe je v objekte umiestnená mestská tržnica. Na týchto obrázkoch sú zachytené premeny v dvoch storočiach. Prvé fotografie sú z 80. rokov 20. storočia.

Obr.51 Tržnica, 80. roky 20. storočia

Dokumentujú vonkajší vzhľad budovy s rušným životom na tržnici (Obr. 51).

Obr.52 Tržnica, 90. roky 20. storočia

Obr.53 Tržnica, rok 2010

Na ďalšom obrázku je budova približne z 90. rokov 20. storočia (Obr. 52).

Obr.54 Tržnica, rok 2010

Obr.55 Tržnica, rok 2010

A posledné tri obrázky zachytávajú súčasnosť v roku 2010 (Obr.53, Obr.54 a Obr.55).

Z uvedených príkladov je zrejmé, že zmena funkcie vojenských resp. kasárenských areálov je častá, ale nie až taká známa a tak hojne citovaná ako premena mnohých bývalých tovární, brownfields, dokov, nábreží a pod., ktoré sa dnes používajú pre verejný život, bývanie, rekreáciu a šport... Tieto kapitoly (1.5.1-1.5.4) sú dôkazom ako sa s meniacimi potrebami spoločnosti postupne pretvárajú i rozmanité priestory, budovy či dokonca celé areály.

Ďalšie dve kapitoly sú zamerané na prerobené priemyselné areály, z ktorých vznikli verejné parkové priestory. V diplomovej práci sú ako príklady uvádzané najmä preto, že zmena funkcie iných než kasárenských areálov v Európe a aj vo svete je pomerne bežná. Dochádza k zmene kedy z technických strohých objektov vznikajú živé priestory slúžiace masám spoločnosti.

2.5.5 FR: Paríž, Park André Citroena z priemyselného areálu

V roku 1915 si André Citroën postavil na brehu rieky Seine továreň – v roku 1970 bola uzavretá. A tak sa uvoľnilo 24 hektárov,

Obr.56 Letecká snímka parku

ktoré spadli

Obr.57 Letecká snímka parku

pod mestskú urbánnu politiku, ktorá schválila na 14 hektároch vznik parku (na zvyšnej ploche sa postavili administratívne a obytné budovy).

Veľký park sa nachádzajúca na ľavom brehu rieky Seina v 15. obvode Paríža na mieste bývalého priemyselného závodu.

V roku 1985 bola vyhlásená súťaž, ktorú vyhrali 2 tými s projektami, ktoré sa navzájom dopĺňali. Prvý tím tvorili Gilles Clément a Patrick Berger. Druhý tím tvorili Alain Provost, Jean-François Jodry a Jean-Paul Viguier. Ako dohliadateľ na priebeh projektu bol určený Alain Provost.

Počas realizácie projektu bolo vysadených 2 500 stromov, 70 000 krov, 250 000 mrazuvzdorných rastlín a vybudovaných 25 fontán a 8 skleníkov.

Park bol vytvorený začiatkom 90.rokov a oficiálne otvorený bol v roku 1992. Základná geometria je moderná, zdobená post-modernými ornamentmi. Alain Provost a Gilles Clément vysvetlili ich dizajn ako dizajn štyroch tém (umelecká, architektonická, dynamická a prírodná) s celkovým prechodom od mesta k vidieku. Návštevníci tieto témy pociťuje pri prechode parkom, od vstupu po východ. Zámerom architektov bolo, aby návštevník pri prechádzaní parkom používal všetky svoje zmysly.

Prvou je *Black Garden* (Alain Provost), ku ktorej sa návštevník dostane diagonálnou cestou smerom na juh. Je osadená rastlinami s tmavými listami a kvetmi čím má evokovať ich farbu. Po opustení tejto plochy, pokračujúc po cestičke na sever, sa dostávame do centra parku. Jeho základom je obdĺžnikový trávnik veľký asi 273x85 metrov. Trávnik je ohraničený vodným kanálom a jediný spôsob ako sa dá z neho odísť je vrátiť sa na cestičku.

Obr.59 Skleníkový pavilón

Obr.58 Centrum parku

Z južnej strany je trávnik „zdobený“ dvoma skleníkovými pavilónmi s exotickými rastlinami a stredoziemnou vegetáciou, ktorá spolu so spevnenou plochou s „tancujúcimi“ fontánami. Pokračujúc od fontán smerom na juhovýchod nachádzame *White Garden* (Gilles Clément), ktorá je opakom k *Black Garden* ako filozofiou tak i umiestnením. Na východnej strane Veľkého trávniku sú 2

skupiny malých záhradiek. Prvú skupinu tvorí šesť „Serial Gardens“, pričom každá má zreteľný architektonický zámer. Druhá, "Garden in Movement“, prezentuje divé trávny vybrané tak, aby reagovali na rôzne stupne rýchlosti vetra. Na konci týchto záhradiek sú malé skleníky, do ktorých si môže pohodlne sadnúť 5-6 ľudí.

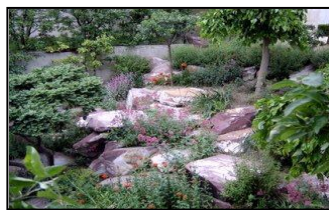
Obr.60 Modrá záhrada

Obr.61 Zelená záhrada

Obr.62 Oranžová záhrada

Obr.63 Červená záhrada

Obr.64 Strieborná záhrada

Obr.65 Zlatá záhrada

Križom cez trávnik a presne oproti Serial Gardens sú veľké obdĺžnikové štruktúry zhotovené z hladného granitu. Štruktúry sú približne 30 stôp vysoké. Sú monumentálnym dielom architektonickej témy. K týmto štruktúram prilieha i široký obdĺžnikový kanál, ktorý sa tiahne pozdĺž Veľkého trávniku.

Obr.66 Široký obdĺžnikový kanál

Obr.67 Cesta kolmá na kanál

Na severnom konci trávniku, blízko rieky, kanál končí a jeho voda padá dolu po súbore veľkých betónových schodov, čím sa vytvára hlasný kaskádovitý jav. Na spodku tohto zariadenia je ďalšia cesta, ktorá je kolmá na kanál. Cesta je umiestnená pod úroveň

Obr.68 Movement Garden

kanálu i trávniku. Záverečnú časť pred odchodom z parku tvorí Movement Garden (Gilles Clément). Je umiestnená naprieč trávnikom od vodných kaskád. Táto záhrada je kontrastom ku všetkým ostatným pravidelným prvkom v

parku, V tejto záhrade rastliny rastú tak ako im to vyhovuje (sukcesia). Rastú v každom smere bez ľudského pričinenia.

Genialita parku je vo všade prítomnom symbolizme. Všetky časti parku podporujú predstavivosť jeho návštevníka (WEB 22 až WEB 29).

2.5.6 NEMECKO: Duisburg, Park z priemyselného areálu

Hutnícky závod bol v roku 1901 založený. Celkom päť vysokých pecí vyprodukovalo počas 84 rokov 37 miliónov ton špeciálneho surového železa, spravidla ako východzí polotovar pre ďalšie spracovanie.

V 80. rokoch bola stará pôda medzi Hambornom a Meiderichom okres Duisburg so všetkými budovami a tromi vysokými pecami vypísaná do konkurzu ako projekt medzinárodnej výstavby Emscher Park pre medzinárodnú architektonickú súťaž, ktorú vyhral tím krajinného architekta Petra Latza.

Meidericher Hüttenwerke (bývalá huta) je centrálny objekt v Landschaftspark Duisburg-Nord, navrhol ho záhradný architekt Peter Latz ako miesto harmonizujúce svoju priemyselnú minulosť a nový účel. Vysoké pece,

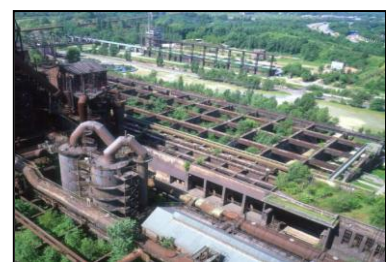
Obr.69 Vysoké pece

Obr.70 Horolezecká stena naplnená asi 20.000 m³ vody, a slúži Deutscher Alpenverein (horolezeckej asociácii) na tréningy a rozširuje časť Starej rudy až do záhrady pre horolezcov.

postavené pre priemyselnú ziskovosť a funkčnosť, v týchto dňoch, ako relikty minulosti, slúžia ako romantická priemyselná ruina. Spája v sebe divoké rastliny, ktoré sa tu pestovali od roku 1985 a budovy priemyselných hút.

Divers- fungujúca forma plynojem, je teraz

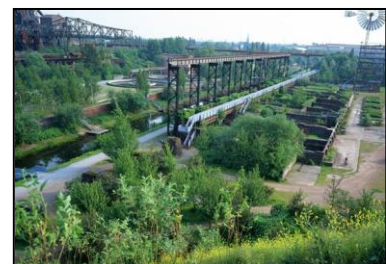

Obr.71 Ozelenený areál

Obr.73 Nočná scéna

V roku 1994 bol park s rozlohou 200 hektárov sprístupnený verejnosti. V noci je priemyselné zariadenie v réžii fareb-ného osvetlenia v scénach od autora Johnatha Parka.

Obr.72 Ozelenený areál

Landschaftspark Duisburg Nord, postavený v rokoch 1990-2002, je pozoruhodný

Obr.74 Jarné prebudenie parku
park medzi odborníkmi priraduje k najdôležitejším projektom krajinárskeho prelomu tisícročia (WEB 30, WEB 31) .

rehabilitáciou jeho priestoru. Kedysi oceľou, oheňom, a pracovníkmi obývané oceliarne, sú teraz zámerne zarastené vegetáciou a civilistami všetkých vekových kategórií. Duisburg Nord je úspešné vykonávanie praxe, kde sa prepájajú spomienky (historické použitie) so súčasným využitím areálu. Dnes sa

3. Cieľ práce

Cieľom diplomovej práce je vypracovanie komplexného sadovnícko – architektonického riešenia časti objektu kasární s prihliadnutím na existujúce zámery využitia územia vedeckými, akademickými a samosprávnymi organizáciami a na fakt, že ide o archeologicky zaujímavú lokalitu. Taktiež ide o hľadanie spôsobu koexistencie rôznorodých funkcií v území i prostredníctvom jednotného sadovnícko – architektonického riešenia exteriérových plôch v rámci záujmového územia.

4. Metodika práce a metody skúmania

4.1 Charakteristika objektu skúmania

Riešené územie patrí do kategórie areálov vyhradenej zelene a jeho hranice boli určené z podkladu situácie v digitálnej forme. Jeho prirodzenú hranicu tvorí existujúce oplotenie a ulice Chrenovská, Dobšinského a Jelenecká. Územie je situované v lokalite Martinský vrch v meste Nitra pod Zoborom. Areál je súčasťou územia nachádzajúceho sa v ochrannom pásme Mestskej pamiatkovej rezervácie Nitra .

Výmera záujmového územia: cca 11,48 ha (vid' výkres č.2 Súčasný stav).

4.1.1 Geografické pomery

Nitra leží na 48°18' súradnici severnej šírky a 18°14' súradnici východnej dĺžky. Jej stred tvorí poriečna nížina, ktorá leží 140 metrov nad morom.

4.1.2 Geologické pomery

Podložie tvoria hrubé vrstvy štrkopieskov, ktoré sa v južnom extraviláne mesta ťažia. Oblasť Nitry je tvorená pôdami od úrodných hnedozemí, glejových naplavenín až po skeletnaté vápenaté sprašové pôdy. Pôdu už netvoria pôvodné pôdne horizonty, ale sú premiešané, alebo je vykonaná navážka zeminy.

4.1.3 Klimatické pomery

Podnebíam je nitriansky chotár na hranici semiarídnej a humídnej zrážkovej oblasti. Ich hraničný limit je 600 mm. Najviac zrážok padne v predjarí. V lete v posledných rokoch dochádza k extrémnym suchám, kde bez zrážkové obdobie predstavuje niekedy aj niekoľko týždňov.

Ročné teplotné priemery tejto oblasti sa pohybujú tesne pod hodnotou 10°C. Už v marci sa vyskytujú max. denné teploty 15°C. Letá sú teplé, dni s maximom dennou teplotou presahujúcou 30°C je 25. Zimy sú mierne s nízkou snehovou pokrývkou. Mrazové kotliny sú vzácne.

Nitra patrí medzi oblasti SR ktoré majú ročne najviac slnečného svitu. Dni so svitom je 274.

Vlhkosť ovzdušia býva najväčšia v zime.

Celý kataster Nitry je silne náveterný. Bezveterných dní je málo. V zime prevládajú väčšinou východné vetry, cez leto sú to prevažne severozápadné vetry.

4.1.4 Inžinierske siete v záujmovom území

V rámci areálu sú vybudované neverejné rozvody inžinierskych sietí, vodovodu, kanalizácie, elektrifikácie a telefonizácie, údaje o funkčnosti a kapacitách nie sú k dispozícii. Pri riešení bude rešpektované trasovanie jestvujúcich inžinierskych sietí a ich ochranné pásmo. Pred zahájením výkopových prác pri realizácii diela je investor povinný požiadať jednotlivých správcov sietí o vytýčenie inžinierskych sietí priamo v teréne. V miestach dotyku so sieťami je potrebné práce vykonať ručne (hlavne výkopy), aby nedošlo k poškodeniu sietí. Navrhované stromy budú vysadené min. 1 m od trasovanej siete, ale doporučené ochranné pásmo stromov, čiže vhodná vzdialenosť siete je min. 2,5 m od kmeňa stromov. O vytýčenie sietí požiada investor min. 2 týždne pred zahájením prác (viď výkres č.2 Súčasný stav).

4.1.5 Súčasná vegetácia v záujmovom území

Celková výmera záujmového územia vrátane stavebných objektov a spevnených plôch, ciest a chodníkov je cca 11,48 ha.

Spolu bolo na ploche zistených 263 ks stromov, ktoré sú listnaté i ihličnaté. Dreviny sú doplnené listnatými, ihličnatými i vždyzelenými krami, spolu 20 kusov. Časť záujmového územia je tvorená hustým porastom, ktorý bol zaznačený do mapy a následne bolo vyrátané percentuálne zloženie jednotlivých druhov drevín na danej ploche (viď výkres č.4 Inventarizácia drevín, č.4/1 Inventarizácia drevín, Sektor A a č. 4/2 Inventarizácia drevín, Sektor D).

V riešenom objekte bude potrebné realizovať zdravotný aj kompozičný výrub, toto opatrenie je riešené (viď výkres č.5 Výruby a demolácie, č.5/1 Výruby a demolácie, Sektor A a č. 5/2 Výruby a demolácie, Sektor D).

4.2 Pracovné postupy

Inventarizácia zelene

Do inventarizačnej tabuľky sme zaznačili sledované údaje, ktoré sme pri obhliadke riešeného územia jednotlivo pre každú drevinu vyhodnotili. Požadované údaje o drevinách po ich vyhodnotení nám poslúžili ako základný podklad pre stanovenie celkovej ceny drevín, ich sadovníckej hodnoty a tiež pre ďalší postup pri vypracovaní sadovnícko-architektonického návrhu.

V inventarizácii sme zaznamenali a spracovali nasledovné údaje:

Poradové číslo – v tabuľkovej časti sme každej drevine priradili poradové číslo, ktoré zodpovedá poradovému číslu vo výkrese inventarizácie.

Latinský názov – správny latinský názov hodnoteného druhu, príp. kultivar

Výška dreviny – zistili sme presne pomocou výškomera a udávame ju v metroch

Obvod kmeňa – merali sme v prsnej výške, t.j. vo výške 1,3 m meračským pásmom prípadne krajčírskym metrom, udávali sme ju v centimetroch.

Priemer koruny – vypočítali sme ako aritmetický priemer šírky koruny v najdlhšom smere a smere kolmom na túto hodnotu. Udávali sme ho v metroch. Zakresľuje sa ako priemet vypočítaného priemeru kruhu.

Sadovnícka hodnota dreviny – toto kritérium v sebe zahŕňa zjednocujúcim spôsobom prakticky všetky kvality dreviny, ktoré sme nevyjadrili meranými hodnotami. Je to vlastne kvalifikátor, ktorý definuje kvality drevín podľa stupňa ich účinnosti ako účelové a funkčné zložky prírodnej časti životného prostredia (Machovec, 1978). Určili sme ju pomocou 5 bodového klasifikátora nasledovne:

5 bodov – najhodnotnejšie dreviny, absolútne zdravé, neoškodené, tvarovo a celkovým habitusom zodpovedajúcim druhu, zavetvené až k zemi, veľkosťou už plne rozvinuté /presahujúce najmenej dosiahnuteľnej výšky a tomu zodpovedajúcu šírku koruny/, ale ešte v plnom raste a vývoji. Dreviny tejto kategórie musia mať predpoklad plnenia svojich funkcií ešte po celé desaťročia. Je potrebné ho na danom stanovišti zachovať v maximálnej možnej miere aj za cenu prehodnotenia a pretvorenia sadovníckeho priestoru, plánovanie zástavby a pod.

4 body – veľmi hodnotné dreviny, zdravé dreviny, typického tvaru, ktorý zodpovedá danému druhu alebo kultivaru, v celkovom habituse iba veľmi málo porušené alebo poškodené / napr. bez vetiev najspodnejšieho poschodia, mierne nahnuté alebo s menšími voľnými priestormi v korune apod./. Veľkosť by mali byť rozvinuté aspoň tak, aby dosahovali približne polovicu tých rozmerov, ktoré sú na danom stanovisku schopné

maximálne vytvoriť. Rovnako ako v predchádzajúcej kategórii musia mať dreviný predpoklad pre svoj rozvoj pre niekoľko ďalších desaťročí, pri udržaní dosiahnutej kvality. Rovnako aj tieto dreviný je potrebné v maximálne možnej miere chrániť aj za cenu pretvárania kompozície priestoru, na ktorom sa nachádzajú. Odstrániť ich je možné až po vyčerpaní všetkých aj pomerne nákladných riešení a iba vo veľmi výnimočných prípadoch.

3body - dreviný priemernej hodnoty, zdravé, iba málo preschnuté ale bez chorôb a škodcov, ktorí by sa mohli rozširovať. Dreviný v tejto kategórii sa môžu tvarovo aj veľmi podstatne líšiť od pôvodného typu. Patria sem napr. dreviný vysoko vyvetvené, ale také, u ktorých je predpoklad obrastania po osvetlení kmeňa, prípadne také, ktoré si držia svoje estetické a funkčné hodnoty aj pri silnom vyvetvení. Patria sem dreviný s jednostrannou ale stabilnou korunou, dreviný tvarovo aj vzhľadovo typické ale doposiaľ menšieho vzrastu, ktorý nedosahuje ani polovicu normálnych rozmerov daného druhu na posudzovanom stanovisku. Tiež tu musí byť predpoklad dlhodobého vývoja. Sú to dreviný, pri ktorých je možné predpokladať, že si svoje sadovnícke hodnotenie dlhodobo udržia alebo také, ktoré sa môžu ďalej rozvíjať a dosiahnu aj väčšieho počtu bodov. Veľmi často, hlavne v porastoch, ktoré neboli dlhodobo systematicky udržiavané tvoria základný materiál z ktorého je možné postupne vymodelovať kvalitnejšie porasty. Pri riešení sadovníckych úprav sa pri tejto kategórii počíta s tým, že sa dreviný podľa potreby buď ponechajú k ďalšiemu vývoju a tam, kde to vyžaduje zámer alebo výchovné opatrenie, sa odstránia.

2 body - dreviný podpriemernej hodnoty. Patria sem dreviný dost' poškodené, dreviný veľmi vysoko vyvetvené, bez predpokladu obrastania, po presvetlovacích prebierkach, dreviný staré a málo vitálne, výrazne preschýnajúce, duté, prípadne inak veľmi poškodené. Predpoklady ďalšieho vývoja sú veľmi obmedzené ako v čase tak aj v kvalite. Patria sem hlavne také dreviný, pri ktorých sa nedá predpokladať zlepšenie ich kvality. Nemôžu to však byť dreviný, ktoré ohrozujú bezpečnosť ľudí alebo porastov. Pri výhľadových úpravách porastov sa počíta s ich postupným odstránením. Výnimky tvoria iba dreviný mimoriadnej dendrologickej hodnoty /unikáty/, dreviný, ku ktorým sa viažu nejaké pamätne udalosti, chránené stromy alebo torzá veľmi malebne pôsobiace, ktoré sa nechávajú na dožitie.

1 bod - dreviný nevyhovujúce, veľmi silne poškodené, choré, silne napadnuté škodcami osobitne takými, kde hrozí nebezpečenstvo ich rozšírenia na ostatné porasty, dreviný odumierajúce a odumreté, dreviný, ktoré ohrozujú bezpečnosť návštevníkov /napr.

nebezpečenstvo zrútenia sa na cestu/, dreveniny, ktoré svojou existenciou výrazne poškodzujú kvalitu cennejších exemplárov / napr. dreveniny vrastajúce do korún kvalitných a osobitne svetlomilných druhov/, a dreveniny inak bezprostredne ohrozujúce daný priestor a jeho vývoj. V tejto kategórii sú dreveniny bez akýchkoľvek predpokladov pre ďalší vývoj. Pri výhľadovom riešení plôch a sadovníckych úprav je nevyhnutné tieto dreveniny okamžite alebo v čo najkratšom čase odstrániť. Sú to dreveniny, ktoré v porastoch zavádzajú a ktoré je potrebné rýchle likvidovať, bez ohľadu na to, aký zámer je pri ďalšej výchove porastov uplatňovaný.

Vo výkresovej časti sa sadovnícka hodnota graficky vyjadruje farebným označením obvodu priemetu koruny dreveniny nasledovne : 5 bodov – červená, 4 body – modrá, 3 body – zelená, 2 body – hnedá, 1 bod – žltá.

Zdravotný stav dreveniny – zhodnotili sme dreveniny po zdravotnej stránke, zaradili do klasifikačných tried na základe celkového zdravotného stavu (podľa Pejchala). Potom sme mohli rozhodnúť aj o odstránení dreveniny. Ide o hodnoty od 1 až 5:

5 bodov – úplne zdravá drevenina bez chorôb, škodcov a príznakov poškodenia

4 body – ojedinelý výskyt škodcov a chorôb, čiastočné presychanie dreveniny do 1/3 objemu koruny

3 body – vplyvom chorôb a škodcov presychanie, alebo odumretie časti koruny, na kmene stredne veľké dutiny spôsobené drevoškodnými hubami, alebo mechanickým poškodením

2 body – choroby, škodcovia, alebo abiotické činitele vyvolali usychanie konárov v objeme 2/3, poškodené hlavné konáre, na kmene výskyt rozmerných dutín, znížená stabilita v dôsledku rozkladu a rozpadu dreva drevoškodnými hubami

1 bod – úplne suchá alebo vysychajúca drevenina v rozsahu nad 2/3 objemu koruny, rozsiahle dutiny a hniloby kmeňa spôsobené chorobami, stabilita výrazne narušená

Druh a charakter poškodenia – sme uvádzali podľa metodiky Juhásovej, v inventarizačnej tabuľke sme vyznačili len tie spôsoby poškodenia, ktoré sa vyskytujú v riešenom území pre príslušné dreveniny. Označili sme ich číslom podľa metodiky a legendy:

1. škvrny na listoch spôsobené mikroskopickými hubami
-

-
2. kalusovanie rán po oreze dobré
 3. drevina nevhodná z hľadiska kompozície návrhu, resp. rekonštrukcie, revitalizácie parku
 4. suchá drevina určená na výrub
 5. nevyvážená koruna
 6. dutiny na kmeni
 7. drevina netvárna, deformovaná
 8. polámané a nesprávne ošetrené konáre
 9. drevina neperspektívna, nevhodne umiestnená
 10. usychanie konárov, ihlíc, listov
 11. kmeň a konáre napadnuté hubovými ochoreniami
 12. na listoch sa vyskytujú vošky alebo iní živočíšni škodcovia
 13. výskyt koreňových výmladkov
 14. výskyt pňových výmladkov

Návrh spôsobu ošetrovania– sme uvádzali podľa metodiky Juhásovej, v inventarizačnej tabuľke sme vyznačili len tie spôsoby ošetrovania, ktoré sa vyskytujú v riešenom území pre príslušné dreviny. Označili sme ich číslom podľa metodiky a legendy:

1. orezať suché napadnuté konáre
2. návrh na výrub
3. odstrániť pňové výmladky
4. ošetriť dutiny
5. zakryť dutiny
6. vyvážiť korunu
7. vyhrabávanie spadnutého lístia
8. odstrániť koreňové výmladky
9. návrh na chemickú ochranu
10. odstrániť časti napadnuté drevokaznými hubami
11. odpratanie odpadkov

Spoločenská hodnota drevín – základná (€) – vyjadruje ich biologickú, ekologickú a kultúrnu hodnotu a je vyjadrená v eurách. Spoločenskú hodnotu drevín sme upravili

prirážkovými indexami.

Prirážkový index – upravili sme ním základnú spoločenskú hodnotu dreveniny, a to v závislosti na stupni ochrany územia, dlhovekosti dreveniny, zdravotnom stave. Ide o nasledovné indexy:

- a) 0,0 – ak ide o mŕtve resp. úplne suché stromy
- b) 0,4 – ak je drevenina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí nad 60 % (ťažké poškodenie)
- c) 0,6 – ak je jednoznačne preukázaný nepriaznivý vplyv dreveniny na statiku objektov a budov alebo drevenín a ohrozenie prevádzkyschopnosti inžinierskych sietí, zatienenie nad hodnoty povolené normami a spôsobenie nadmernej vlhkosti obytných a iných objektov
 - ak je drevenina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 26 – 60 % (stredné poškodenie)
- d) 0,8 – ak ide o dreveninu z náletu alebo výmladkov a ak jej výskyt nie je v súlade s využívaním konkrétnej plochy územia
 - ak je drevenina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 11 – 25 % (slabé poškodenie)
- e) 0,9 – ak ide o krátkoveké dreveniny
- f) 1,1 – ak ide o dlhoveké dreveniny
- g) 1,2 – ak je vek stromu vyšší ako 100 rokov
 - ak ide o dreveniny v okolí priemyselných, poľnohospodárskych a iných hospodárskych objektov
 - ak rastú v špecifických objektoch, ako sú areály škôl, zdravotnícke zariadenia, vyhradené areály cintorínov, religiózne objekty a pietne miesta
- h) 1,3 – ak ide o dreveniny v brehových porastoch, vo vetrolamoch, v opustených ťažobných priestoroch vrátane hald, výsypiek a odvalov a o dreveniny pramenísk a rašelinísk
- i) 1,4 – ak ide o dreveniny v parkoch, verejných sadoch a záhradách, v stromoradiach alebo ak sú súčasťou historických jadier miest a centrálnych mestských zón
- j) 1,5 – ak rastú v botanických a zoologických záhradách, arborétach, historických parkoch, okrem prípadov uvedených v písmene h), v priestoroch kúpeľov a liečebných zariadení a ak nie sú vyhlásené za chránené územia

– ak predstavujú taxóny a taxonoidy (druhy a ich premenlivé formy) guľovitého, previsnutého a vertikálneho tvaru a taxóny s odlišnosťou v tvare a farbe listov a farbe kvetov, alebo vzácne z hľadiska introdukcie, pomaly rastúce a zakrslé, alebo taxonomicky a geograficky vzácne

– ak rastú v chránenej krajinskej oblasti a v ochrannom pásme s druhým stupňom ochrany

k) 2,0 – ak rastú v národnom parku a v ochrannom pásme s tretím stupňom ochrany

l) 2,5 – ak rastú v chránenom areáli, prírodnej rezervácii, prírodnej pamiatke, chránenom krajinnom prvku, chránenom vtáčom území a v ochrannom pásme so štvrtým stupňom ochrany

m) 3,0 – ak sú vyhlásené za chránený strom

– ak rastú v národnej prírodnej rezervácii a v národnej prírodnej pamiatke

Spoločenská hodnota dreviny – upravená (€) – ide o spoločenskú hodnotu, ktorú sme prepočítali príslušnými prirážkovými indexami.

Poznámky – uvádzali sme tam údaje, ktoré nebolo možné zachytiť v žiadnej z predchádzajúcich charakteristík, napr. viackmene, excentrické koruny a iné.

Sčítaním upravenej spoločenskej hodnoty jednotlivých devín sme dostali celkovú spoločenskú hodnotu drevín záujmového územia, vyjadrenú v €. Skutočné priemery korún drevín sme zakreslili v potrebnej mierke do výkresu inventarizácie, kde sme ich zároveň farebne rozlíšili podľa určenej sadovníckej hodnoty, tiež sme vyznačili dreviny určené na výrub.

4.3 Spôsob získavania údajov a ich zdroje

Štúdium dostupných zdrojov informácií k danej problematike:

- štúdium literárnych prameňov a iných zdrojov zahrňujúcich historický vývoj a súčasný stav problematiky

Analýza a syntéza získaných informácií

- analýza získaných informácií a ich syntéza do logických celkov tak, aby poslúžili stanoveným cieľom diplomovej práce
- spracovanie informácií vo forme textov, tabuliek, máp a fotodokumentácie, prípadne grafov

4.4 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov

Hodnotenie súčasného stavu lokality – Objektu bývalých kasární v Nitre.

- štúdium literárnych a iných prameňov týkajúcich sa záujmového územia
- terénny prieskum, vyhotovenie fotodokumentácie
- zhodnotenie súčasného stavu
- definovanie funkcií lokality

Návrh funkčnej obnovy vybranej lokality – Objektu bývalých kasární v Nitre.

- na základe získaných informácií o lokalite, jej historickom vývoji a súčasnom stave, vytvoriť návrh funkčnej obnovy lokality, s rešpektovaním jej osobitosti z pohľadu krajinno – architektonického i funkčného
- výstupy budú spracované vo forme textu, máp, tabuliek, prípadne grafov a fotodokumentácie

5. Výsledky vlastnej práce

Základným cieľom diplomovej práce bolo vypracovanie komplexného sadovnícko – architektonického riešenia časti objektu kasární s prihliadnutím na existujúce zámery využitia územia vedeckými, akademickými a samosprávnymi organizáciami a na fakt, že ide o archeologicky zaujímavú lokalitu. Taktiež ide o hľadanie spôsobu koexistencie rôznorodých funkcií v území i prostredníctvom jednotného sadovnícko – architektonického riešenia exteriérových plôch v rámci záujmového územia.

Samotnému vypracovaniu predchádzali tieto kroky:

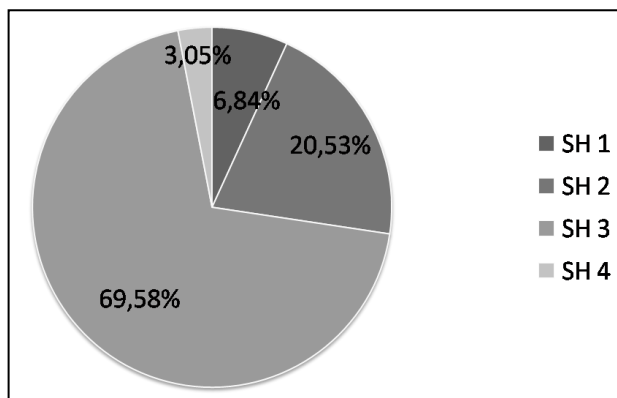
Po opakovanom *terénnom prieskume* sme inventarizačnými metódami (viď kapitola 3.2.1 Inventarizácia zelene) zhodnotili celkový charakter jednotlivých druhov drevín v záujmovom území. *Inventarizáciu* sme robili v roku 2009, v rámci ktorej sme podrobne popisovali, mapovali a hodnotili jestvujúce dreviny v záujmovom území (viď. Výkres č.4 Inventarizácia drevín, č.4/1 Inventarizácia drevín, Sektor A, č.4/2 Inventarizácia drevín, Sektor D a prílohy 1-10 Inventarizačné tabuľky, str. 77 až 86).

Dreviny na záujmovom území:

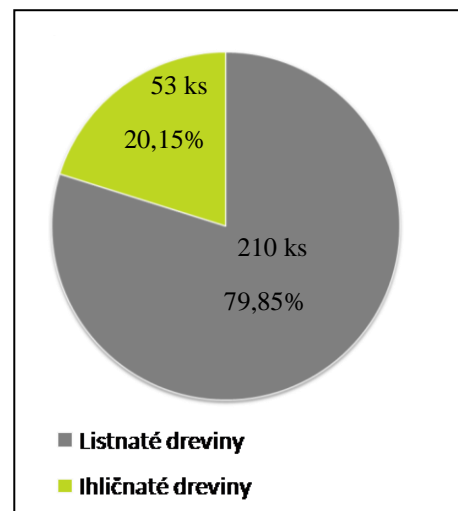
Spolu bolo na ploche zistených 263 kusov listnatých a ihličnatých stromov a 20 kusov krov. V grafe č.1 *Pomer kusov listnatých a ihličnatých drevín* sme znázornili aj ich percentuálne zastúpenie.

Z grafu vyplýva, že v záujmovom území je väčší počet listnatých drevín. Z grafu č.2 *Percentuálne zastúpenie drevín podľa sadovníckej hodnoty* je zrejmé, že sadovnícku hodnotu 3 má najviac drevín.

Graf č.2 Percentuálne zastúpenie drevín podľa sadovníckej hodnoty

Graf č.1 Pomer kusov listnatých a ihličnatých drevín

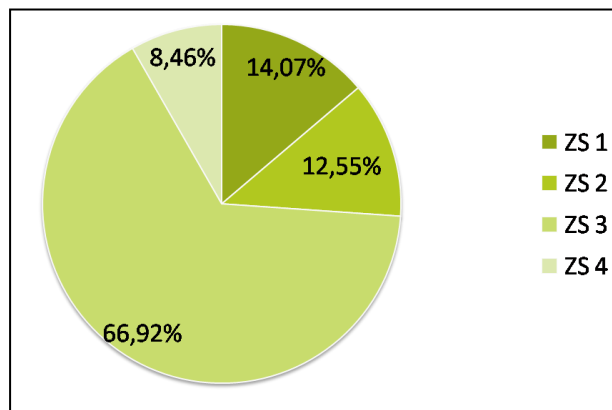
Ďalším je graf č.3 *Percentuálne zastúpenie drevín podľa zdravotného stavu*. V riešenom území sú na

drevinách vplyvom chorôb a škodcov viditeľné presychania alebo odumreté časti korún,

na kmeni stredne veľké dutiny spôsobené drevokaznými hubami alebo mechanickým poškodením. Tieto znaky prislúchajú bodovej hodnote 3 pri hodnotení zdravotného stavu drevín a na území je aj najviac zastúpená. Po zdravotnej stránke je potrebné všetky dreviny správne sadovnícky ošetriť, aby mohli vytvoriť nielen príjemné, ale najmä bezpečné prostredie.

Graf č.3 Percentuálne zastúpenie drevín podľa zdravotného stavu

Po vyhodnotení týchto dôležitých vlastností drevín sme mohli pristúpiť k **výrubom**, ktorých účelom je odstránenie nevhodných drevín, tých ktoré sú nebezpečné, choré či prekážajú vo výhľadoch. Z uvedených dôvodov sme riešili zdravotné a kompozičné výruby (viď výkres č.5 Výruby a demolácie, č.5/1 Výruby a demolácie, Sektor A a č.5/2 Výruby a demolácie, Sektor D).

Návrh drevín na výrub

Sektory B,C,E a F tvoria plošné porasty drevín s celkovou výmerou 7,44 ha a sú v nich potrebné prebierky, ktoré sme navrhli s takýmto pracovným postupom:

1. Odstránenie náletových drevín do priemeru kmeňa 10 cm
2. Odstránenie invázných druhov drevín
3. Nová inventarizácia sektorov

V sektoroch A a D sú výruby etapizované do dvoch častí:

Okamžitý výrub117 stromov + plocha krov 119,90 m².

Výrub do 10 rokov- podľa potreby. To znamená, že závisí od reakcie drevín na prebierky a zdravotné zásahy, ktorými sa začne pri realizácii návrhu, pretože teraz je na riešenom území dosť hustý zápojený porast a bude len otázkou času či sa dreviny prispôbia voľnejšiemu zápoju, s ktorým sa počítá v návrhu. Preto bude treba znovu zvážiť postupnú rekonštrukciu a obnovu a taktiež prehodnotiť navrhovanú výsadbu.

Návrh na výruby je zhodný s hodnotením drevín v rámci inventarizácie.

Celková spoločenská hodnota stromov v objekte bývalých kasární pod Zoborom v Nitre je 260 111,73 €.

Celková spoločenská hodnota krov v objekte bývalých kasární pod Zoborom v Nitre je

7 485,23 €.

Spolu je na výrub navrhnutých 117 stromov a 10 krov s celkovou spoločenskou hodnotou 107 145,77 €.

Odstránenie stromov s obvodom kmeňa nad 40 cm (priemer cca. 13 cm) je možné len so súhlasom príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny, keďže kompetencie o výruboch stromov prešli na mestá a obce, povolenie na výrub by mal vydať mestský úrad Nitra. Výrub ostatných drevín je potrebné na obci len nahlásiť.

Technologický postup

Výrub (asanačné práce vegetačných prvkov) by sa mali realizovať najmä v zimnom období, teda v období vegetačného pokoja. Najnovšie výskumy však ukazujú, že výrub invázných druhov vo vegetačnom období je účinnejší a je výhodnejšie expanzívne dreviny odstraňovať v predjarí, na začiatku vegetácie, ale i počas vegetácie, pretože tak sa zabráni odnožovaniu drevín z pňov a zo zvyškov pôvodných drevín. Výrub sa realizujú ako prvé práce v rámci realizácie stavby zároveň s inými demolačnými prácami.

Stromy budú odstraňované tak, aby neboli poškodené stromy zostávajúce. Okolo zostávajúcich stromov je potrebné teda realizovať tzv. postupné zrezávanie stromov.

Asanácia bude prebiehať v 2 etapách:

- v prvej etape budú okamžite odstránené prvé dreviny,
- v druhej etape do 10 rokov sa odstránia ostatné dreviny, ktoré sa neprispôbia zmenám po realizáciu návrhu.

Kmene zrezaných stromov budú ďalej využité (napr. odpredané na ďalšie spracovanie alebo na vykurovanie).

Konáre stromov je možné rozdrviť drvičom, pričom drť je možné použiť pri výsadbe na mulčovanie okolo vysadených stromov a krov, (najmä drť ihličnatých drevín), avšak len v prípade, že dreviny neboli napadnuté hubovými chorobami. Rozdrvené konáre a kry je možné tiež uložiť ako biologický odpad na kompostovisko, pokiaľ je materiál zdravý.

Pne- tam kde nebude poškodený jestvujúci strom alebo statika iného objektu, je možné pne s koreňovou sústavou vytiahnuť pomocou mechanizácie. Ak by mala byť porušená statika nejakého objektu, potom budú pňom odrezané korene v kruhu o priemere cca 2 m a pne budú vytiahnuté mechanizáciou. Jamky po pňoch budú zavezené zeminou.

Ak nie je možné vyťahovanie pňov, potom budú pne vyfrézované do hĺbky 50 cm a jamy budú zasypané zeminou. Zvyšky koreňovej sústavy stromov, ktoré nie je možné

vytiahnuť, sa nechajú dotlieť v zemi, pričom tvoria zásobáreň humusu. Výhodnejšie je však koreňový systém vytiahnuť, pretože potom je možná kvalitnejšia príprava pôdy pre výsev a výsadbu. Odstránené krovité porasty, kmene, konáre a pne, ktoré sa nevyužijú budú uložené na dohodnuté kompostovisko alebo odvezené na skládku I. stavebnej triedy.

Ochrana zostávajúcich drevín

Zostávajúce dreviny je potrebné chrániť pred poškodením a to debnením (vytvorenie ohrádky okolo stromu) alebo obložením stromu pružným materiálom. Debnenie i obloženie stromov siaha do výšky min. 1,8 m. Debnenie bude budované po obvode koruny, v prípade nedostatočného priestoru bude toto debnenie inštalované min. 2,5 m od kmeňa stromu. Budovanie debnenia sa bude realizovať u tých stromov, ktoré by mohli byť poškodené výstavbou technických prvkov, výstavbou komunikácií a spevnených plôch, alebo výstavbou prvkov drobnej architektúry, či iných stavebných prvkov. Zostávajúce dreviny je potrebné po výruboch prihnojiť, ošetriť, orezať a stabilizovať.

Ďalším dôležitým krokom je *asanácia spevnených plôch*:

Asanácia spevnených plôch je nutná, pretože pri návrhu neuvažujem s pôvodnými asfaltovými plochami, cestami a chodníkmi. Navrhované chodníky promenádového charakteru budú mlatové s obrubníkmi po okrajoch, aby ich oddelili od trávnik. Celková výmera odstraňovaných spevnených plôch v riešenom území je 1,5 ha (viď výkres č.5 Výruby a demolácie, č.5/1 Výruby a demolácie, Sektor A a č.5/2 Výruby a demolácie, Sektor D). Navrhované chodníky budú mať v jednotlivých častiach rôzny charakter. V parkovej časti sú to jednoduché oblúkové línie, ktoré voľne prechádzajú do formálnejších pravouhlých chodníkov v priestoroch pre špecifickú vybavenosť (stavby a zariadenia spoločenského, kultúrneho a vedeckého zamerania, priestory pre expozície a výstavy, odkryté archeologické nálezisko sprístupnené verejnosti), ale zároveň budú celý vnútorný priestor zjednocovať a prepájať, ich výmera je 1,35 ha (viď výkres č.6 Návrh).

Počas asanačných prác môže dôjsť k nasledovným vplyvom na územie:

- Kvalita ovzdušia nebude počas výstavby zaťažená mechanizáciou. Počas prevádzky k záťaži ovzdušia nedôjde.
- Záťaž hlukom bude reálna len počas výstavby – pri výruboch a demoláciách.
- Pôda – k znečisteniu pôdy môže dôjsť v dôsledku použitia mechanizácie.
- Vegetačné prvky – neodborným odstránením drevín môže dôjsť k poškodeniu ostávajúcich drevín.

-
- Odpady – biologický odpad: pri odstraňovaní drevín vznikne rastlinný odpad, ten môže byť čiastočne využitý, odvezený na kompostovisko. Ale nejedná sa o odpad nebezpečný.

- stavebný odpad: vznikne pri demoláciách. Jedná sa o asfaltovú hmotu, ktorú je potrebné likvidovať na základe samostatnej zmluvy.

Po zosumarizovaní podkladov sme vypracovali **funkčno – priestorovú analýzu** (viď výkres č.3 Funkčno - priestorová analýza), v ktorej bola spomenutá aj veľmi výhodná poloha riešeného územia v meste Nitra. Sídlná zeleň vytvára optickú plošnú zelenú vlnu, ktorá sa tiahne od Mestského parku až k Brezovému háju za sídliskom Chrenová. Areál bývalých vojenských kasární na Martinskom vršku pod Zoborom po pretvorení na verejný parkový priestor bude jej pokračovaním a stane sa ďalším ozeleneným mestským priestorom, ktorý svojim návštevníkom ponúkne miesto na oddych, rekreáciu, ale aj vzdelávanie.

Jediným negatívom, čo sa týka polohy územia, sú frekventované komunikácie, ktoré vymedzujú jeho priestor. Prvou je hlavný dopravný ťah Bratislava - Banská Bystrica a druhá- Ulica Dobšinského vytvára prepojenie mestskej časti Zobor s mestom.

Na základe podkladu- Návrh funkčno – priestorového členenia objektu kasární- z útvaru hlavného architekta mesta Nitra a objasnení strategickej polohy územia sme mohli pristúpiť k návrhu, v ktorom sme rešpektovali členenie areálu z hľadiska urbanistickej koncepcie na funkčne a priestorovo homogénne jednotky, územno-priestorové časti, ktoré predstavujú základné funkčné a priestorové vymedzenie častí areálu.

UPČ 1. – Územie určené pre rekreáciu a šport - pozemky rekreačnej zelene

s integrovanými zložkami verejných športových a relaxačných aktivít.

- a) Prevládajúce funkčné využitie:* účelová rekreačná zeleň v parkovej úprave s voľným prístupom a s prvkami drobnej architektúry viazanej na účelové využitie plôch,
 - b) Prípustné doplnkové funkčné využitie:* doplnková vybavenosť typu nevýrobných služieb podporujúca prevládajúcu funkciu (neareálové športové a relaxačné plochy a zariadenia, zariadenia verejného stravovania a pod.), vodné prvky, architektonické prvky, umelecké diela, pešie komunikácie, dopravná a technická infraštruktúra
 - c) Nepripustné funkčné využitie:* Stavebné a prevádzkové využitie pozemkov nesúvisiace s prevládajúcou funkciou.
-

UPČ 2. – Územie určené pre vyššiu vybavenosť - pozemky určené pre stavby a zariadenia vyššej vybavenosti nadmestského významu.

- d) Prevládajúce funkčné využitie:* vysokoškolské zariadenia neareálového typu (nie uzatvorený areál)
- e) Prípustné doplnkové funkčné využitie:* doplnková vybavenosť typu nevýrobných služieb podporujúca prevládajúcu funkciu (neareálové športové a relaxačné zariadenia, zariadenia verejného stravovania a pod.), zariadenia prechodného ubytovania viazaného na prevládajúcu funkciu, parková zeleň, vodné prvky, architektonické prvky, drobná architektúra, dopravná a technická infraštruktúra
- f) Nepripustné funkčné využitie:* Stavebné a prevádzkové využitie pozemkov nesúvisiace s prevládajúcou funkciou.

UPČ 3. – Územie určené pre špecifickú vybavenosť - pozemky určené pre stavby a zariadenia spoločensko–kultúrneho a vedeckého zamerania.

- g) Prevládajúce funkčné využitie:* prezentovanie archeologických, historických, etnografických artefaktov - priestory pre expozície a výstavy, odkryté archeologické nálezisko sprístupnené verejnosti, rekonštrukcie bývania, spoločenských a sakrálnych stavieb od najstarších čias a sústredenie archeologických, historických a umelecko – historických poznatkov v názornej podobe na jednom mieste s využitím inscenovaných ukážok dobových technológií i životných zvyklostí.
- h) Prípustné doplnkové funkčné využitie:* odborné pracoviská AÚ SAV neareálového typu, reštaurátorské laboratóriá, depozitáre pre zbierky, múzeum, architektonické prvky, umelecké diela, pešie komunikácie, dopravná a technická infraštruktúra, plochy zelene s prvkami malej architektúry viazanej na účelové využitie územia
- i) Nepripustné funkčné využitie:* Stavebné a prevádzkové využitie pozemkov nesúvisiace s prevládajúcou funkciou.

UPČ 4. – Územie určené pre stavby a zariadenia doplnkovej komerčnej a nekomerčnej občianskej vybavenosti pre potreby mesta a areálu.

- j) Prevládajúce funkčné využitie:* komerčná vybavenosť typu služieb pre potreby areálu (malé obchodné prevádzky typu - predaj suvenírov, kaviareň, cukráreň, pošta, expozitúra finančnej inštitúcie a pod., zariadenia verejného stravovania, krátkodobého prechodného ubytovania, športovo – relaxačné neareálové

zariadenia), nekomerčná vybavenosť (zariadenia kultúrno – spoločenské, cirkevné, archív, datacentrum OPIS, skladové nekomerčné priestory a pod.)

- k) Prípustné doplnkové funkčné využitie:* dopravná a technická infraštruktúra, stavby hromadných garáží, pešie komunikácie, plochy zelene s prvkami drobnej architektúry viazanej na účelové využitie územia
- l) Nepripustné funkčné využitie:* výrobné a skladové komerčné prevádzky, trvalé bývanie, vybavenostné prevádzky areálového typu, vybavenostné prevádzky s negatívnym vplyvom na okolie z hľadiska hluku a dopravnej záťaže.

Popis kompozičného a architektonického riešenia návrhu som zhrnula do bodov:

- Účelom je úprava areálu bývalých vojenských kasární na verejný priestor, ktorý bude voľne prístupný. Navrhli sme novú vegetáciu doplnenú o prvky drobnej architektúry, spevnené plochy a terénne úpravy tak, aby priestor bol schopný poskytnúť návštevníkom celodenný program a stal sa miestom rodinných i skupinových návštev. Celý navrhovaný priestor bude na návštevníka pôsobiť harmonicky a ucelene, i keď ponukou funkcií je bohatý a rôznorodý.
- Účelom navrhnutých asanačných zásahov a dosadbových drevín, krov a bylinných spoločenstiev je dotvorenie súčasného prostredia a zlepšenie súčasného stavu plochy zo sadovníckeho, ale i estetického hľadiska.
- Návrh má jednoduchou výsadbou, čistými líniami a tvarmi prvkov drobnej architektúry zachovať, ale súčasne aj vyzdvihnúť charakter mestskej pamiatkovej rezervácie, do ktorej tento areál patrí. Výsadba zároveň nebráni výhľadom a vyzdvihuje krásu historických budov v areály a dominant mesta v blízkosti (Nitriansky hrad, Zobor) (viď výkres č. 6 Návrh).
- Súčasťou úpravy na verejný parkový priestor je aj doplnenie plochy o už spomínané prvky drobnej architektúry a to o lavičky, stojany na bicykle, smetné koše, lampy verejného osvetlenia, informačné tabule, informačný nosič MHD, prístrešok na autobusovú zastávku a znížené zábradlie (viď výkresy č.9-11 Prvky drobnej architektúry).

Popis technického riešenia

Základné kapacity záujmového územia

- navrhované stromy.....	140 ks	
- navrhované kry.....	12 plôch.....	0,03 ha
- plošná výmera trávnikov.....	7,41 ha.....	89,28%
- plošná výmera krov.....	0,07 ha.....	0,84%
- plošná výmera trvalkových záhonov.....	0,22 ha.....	2,65%
- plošná výmera kvetinových lúk.....	0,60 ha.....	<u>7,23%</u>
- celková plošná výmera zelene.....	8,30 ha.....	72,30%
- plošná výmera mlatových chodníkov	1,35 ha.....	11,76%
- plošná výmera budov.....	0,86 ha.....	7,49%
- plošná výmera dopravnej kostry územia.....	0,97 ha.....	8,45%

Celková plošná výmera 11,48 ha..... 100 %

Dôležitým krokom pri realizácii je *príprava územia* pred výsadbou:

- príprava pôdy: Pred zahájením prác je potrebné odstrániť z miesta stavby nevyhovujúce technické prvky a dreviny (viď výkres č.5 Výruby a demolácie, č.5/1 Výruby a demolácie, Sektor A a č.5/2 Výruby a demolácie, Sektor D). Z miesta, na ktorom budú plochy zelene, je potrebné pred zahájením samotných sadovníckych úprav odstrániť zvyšky stavebných materiálov. V rámci prípravy pôdy je dôležité pôdu skypriť, prevzdušniť, aby mala dobrú absorpčnú schopnosť a kapilaritu.

Návrh sortimentu drevín a výsadba drevín

Sortiment navrhovaných stromov:

Do jednotlivých častí sme navrhli takýto sadovnícky materiál najmä preto, aby sa spestrilo druhové zloženie, a tým aj zjednotil celý priestor a doplnil o tieto druhy:

Tilia cordata L., *Tilia platyphyllos* Scop, *Acer platanoides* L., *Acer pseudoplatanus* L., *Acer campestre* L., *Carpinus betulus* L., *Aesculus x carnea* 'Briotii', *Prunus avium* 'Plena' L., *Betula pendula* L., *Quercus pubescens* Willd., *Zelkova carpinifolia* Koch., *Corylus colurna* L., *Larix decidua* Mill., *Larix kaaempferi* Sarg. a druhy z rodu *Pinus*:

Pinus sylvestris L., *Pinus nigra* Arnold, *Pinus ponderosa* Dougl., *Pinus jeffreyi* Grev.,
Pinus wallichiana Jacks.

Sortiment navrhovaných krov:

Cotoneaster praecox Bois et Berhaut., *Hypericum* 'Hidcote', *Euonymus alatus* Sieb.,
Weigela florida 'Victoria', *Lonicera nitida* 'Maigrún Wils', *Prunus laurocerasus* 'Otto
Luyken' L., *Juniperus squamata* 'Blue Carpet' Buch., *Juniperus horizontalis* 'Wiltonii'
Moench.

Sortiment navrhovaných trvaliek:

Tento zoznam je vytvorený pre záhony v sektore D (vid' výkres č.8 Osadzovací výkres,
Sektor D).

Trvalky na slnečné stanovište :

-Kostry: *Campanula persicifolia* 'Grandiflora Alba', *Campanula persicifolia*
'Grandiflora Coerulea', *Echinops ritro* 'Veitch's Blue', *Echinops banaticus* 'Taplow
Blue', *Hosta plantaginea* 'Japonica', *Miscanthus sinensis* 'Silberfeder', *Pennisetum*
alopecuroides 'Compressum', *Cortaderia selloana* 'Pumila'

-Skupiny: *Coreopsis verticillata*, *Papaver nudicaule* 'Giganteum Matador', *Sedum*
spectabile 'Meteor', *Hemerocalys* hybrid 'Daily Bread', *Brunera macrophylla*, *Nepeta x*
faassenii 'Six Hills Giant', *Aster Dumosus* hybr. 'Apollo', *Aster Dumosus* hybr. 'Heinz
Richard', *Aster Dumosus* hybr. 'Prof. Anton Kippenberg'

-Výplň: *Anemone sylvestris*, *Coreopsis verticillata* 'Zagreb', *Papaver nudicaule*
'Gartenzwerg', *Alchemilla mollis*

-Cibuľoviny: *Muscari armeniacum*, *Narcissus poeticus*, *Puskinia scilloides*, *Tulipa*

Ďalšie rody vhodné na takéto stanovište: *Aster* sp., *Paeonia* sp., *Delphinium* sp.,
Coreopsis sp., *Chrysanthemum* sp., *Gaillardia* sp., ktoré sa môžu doplniť o trávy:
Festuca glauca, *Stipa calamagrostis*, *Stipa pennata*.

Do polotieňa sú najvhodnejšie tieto trvalky: *Geranium* sp., *Potentilla* sp., *Hypericum* sp.,
Ligularia sp., *Aruncus dioicus*, *Digitalis purpurea*, *Aquilegia vulgaris*.

Na tienisté miesta alebo pod stromy na okrajoch trávnikov:

Vinca minor, Galium odoratum, Aconitum napellus, Brunnera macrophylla, Alchemilla mollis, Hosta- hybridy, Rodgersia sp., Campanula sp., a Anemone sp. vhodne doplnené o: *Carex morrowii, Deschampsia despitosa, Matteuccia struthiopteris.*

V niektorých okrajových častiach parku sme navrhli kvetinovú lúku, ktorá bude aj deliacim prvkom od dopravnej kostry územia. Zmes kvetinovej lúky :

Divoká lúka

Trávna zmes Divoká lúka vyžaduje spravidla iba 1x za rok kosenie, s výnimkou prvého roku po výseve , kedy kosíme 2 x, nakoľko je predpoklad výskytu väčšieho množstva burín. Prvú kosbu realizujeme pred vysemenením burín. V zmesi sú použité menej agresívne trávne druhy, aby nepotlačili výskyt lúčnych kvetov. Lepšie je vysievať na jeseň, nakoľko počas zimy prekonajú dormanciu niektoré typy bylín použité v zmesi. Trávna zmes Divoká lúka spravidla nevyžaduje hnojenie a intenzívnu starostlivosť.
Výsevok : 0,5 kg/ 50m²

Zloženie:

Papaver rhoeas red 2,14%, Plantago lanceolata white 3,75%, Plantago major white 0,50%, Polygonum persicaria violet 1,60%, Ranunculus auricorus yellow 1,00%, Ruta graveolens yellow 1,42%, Salvia sclarea red-violet 3,75%, Saponaria vaccaria-rose rose 6,50%, Saponaria vaccaria-white white 5,75%, Satureja hortensis white-rose 0,80%, Sinapis arvensis yellow 2,50%, Tragopogon pratensis yellow 0,33%, Urtica dioica yellow 0,50%, Verbascum phlomoides yellow 1,34%, Verbena officinalis blue-lilac 0,50%

Poznámky:

- sortiment drevín je možné ešte operatívne prispôbiť po dohode s dodávateľmi.
- Vhodné je použiť rastlinný materiál vypestovaný v okrasných škôlkach, nie lesnícke výpestky.
- Výsadba kostrových drevín – sadiť sa budú stromy s obvodom kmienka 14-16 cm

Pri realizácii bude potrebné dodržiavať **spôsob výsadby** okrasných rastlín:

-stromy vysádzané do voľnej pôdy:

Výsadba sa bude realizovať na ploche vopred urovnanej a upravenej. Sadiť sa budú dreviny kontajnerované, obvod kmienkov je 14-16 cm. Dreviny budú vysádzané do vopred vykovaných, dostatočne veľkých jám. Jama má byť 2-3x väčšia ako je zemný bal vysádzanej dreviny. Jamy pre výsadbu sa odporúča kopať ručne, veľkosť jamy pre stromy je 0,5 m³, pre kry 0,3 m³.

Výsadba by sa mala realizovať v ranných hodinách alebo v podvečer, a to hlavne počas slnečných dní, v prípade oblačného počasia je možné realizovať výsadbu v priebehu celého dňa. Hĺbka výsadby drevín má zodpovedať hĺbke výsadby v škôlke. Bal sa má narušiť až v jame, korene rozprestrieť do jamy, aby sa predišlo tzv. kvetináčovému efektu, ktorý brzdí rast drevín. Pri výsadbe je potrebné do jamy dostať vysoko kvalitný substrát, a to najmä pre stromy vysádzané do spevnenej plochy, kde majú horšie podmienky pre svoj rast.

Kotvenie drevín – ku stromčeku osadíme 3ks drevených kolov napustených fungicídnyimi prostriedkami. Priemer kolu je 5-8 cm, tým sa stromy ukotvia a sú chránené pred poškodením. Koly sú do jamy zatlačené ešte pred výsadbou stromčeka, zatlčú sa do zeminy. Koly budú navzájom spevnené textilnými popruhmi, aj stromček je uchytený týmito popruhmi avšak nie celkom napevno, aby bol nútený sa postupne ukotviť v pôde. Kmienok je potrebné chrániť jutou pred poškodením kolmi či pred slnečným žiarením.

-kry:

Kry budú kontajnerované a sadené vo veľkosti 30 – 40 cm, veľkosť balu by mala byť 20 cm. Kontajnerované dreviny je možné vysádzať v priebehu celého vegetačného obdobia (okrem mesiacov s vysokou intenzitou slnečného žiarenia, teda júl, začiatok augusta), do vopred ručne vykovaných a dostatočne veľkých jám. Letná výsadba by mala byť realizovaná v ranných respektíve vo večerných hodinách. Hĺbka výsadby má zodpovedať hĺbke výsadby v škôlke. Jama musí byť dostatočne veľká aby korene sadenic neboli vyhnuté do bokov alebo nahor. Po výsadbe sa rastliny rovno zastrihnú (listnaté druhy asi o polovicu) a zalejú sa.

-trvalky:

Lopatkou sa vyryjú jamky o niečo väčšie ako je priemer kontajneru. Rastliny sa sadia len do takej hĺbky, v akej rástli v kontajneri. Ak koreňový krčok zasype vyššia vrstva zeminy, rastlina začne odhŕňať a prestáva rásť. Aby sa rastliny dobre zakorenili, niekoľko týždňov po výsadbe ich treba pravidelne polievať. Zaschnuté koreňové baly aj

s kontajnerom treba pred výsadbou ponoriť do vedra s vodou na tak dlho, kým neprestanú vystupovať bubliny.

Rastlinný materiál – vysádzať je potrebné len kvalitný materiál (stromy, kry i trvalky) od certifikovaných pestovateľov. Realizáciou návrhu by mala byť poverená odborná certifikovaná firma. Dôležitý je výber stromov na výsadbu priamo v škôlke realizátorom výsadby, pričom je potrebné sledovať najmä správnosť založenia korunky.

Ďalším dôležitým, čo musíme spomenúť je ***údržba porastov***.

Stopercentná prijateľnosť sadeníc existuje len teoreticky. Potrebné je vopred počítať s 10-20 % stratou v závislosti od poveternostných podmienok. Pri dobrej starostlivosti by však výpad drevín nemal prekročiť 10%. Údržba a teda proces pestovania drevín na stanovisku je súbor prác, ktorý sa mení podľa vývojového štádia porastu. Údržba má tak tri časové obdobia, pričom každé obdobie si vyžaduje iný objem prác a iné zásahy:

1. obdobie výchovy:

U krov je to 3-5 rokov, u stromov je tento údaj premenlivý a závisí od genetickej výbavy dreviny, ak sa jedná o drevinu krátkovekú, trvá toto obdobie 5-10 rokov, u stromov dlhovekých 20-30 rokov.

2. obdobie dozrievania:

U krov je to 5-10 rokov, u stromov krátkovekých je to okolo 30-50 rokov, u stromov dlhovekých je to 80 – 120 rokov.

Doporučené práce všeobecne: udržiavací rez, prebierky, prerezávky, modelovanie porastu s odstupom vždy niekoľkých rokov, dosadby za uhynuté jedince, kontrola zdravotného stavu.

3. obdobie starnutia:

Kry sa dožívajú veku 30-50 rokov, len niektoré druhy majú dlhšiu životnosť. U stromov je to rôzne, stromy krátkoveké sa dožívajú do 100 rokov, dreviny strednoveké sa dožívajú do 200 rokov a dreviny dlhoveké, kostrové sa dožívajú cez 200 rokov, často 500 a viac rokov.

Doporučené práce všeobecne: odstraňovanie odumretých častí stromu, zmladzovací rez, hnojenie, kyprenie a zálievka pôdy.

Údržba porastov 1. rok po výsadbe:

- dosadby za uhynuté jedince
- spätné priviazanie drevín ku kolom
- odstraňovanie poškodených častí drevín, skoré ošetrenie prípadného poranenia dreviny
- prihnojovanie a zalievanie
- vytváranie vhodného vývojového priestoru pre rastúce dreviny (odstraňovanie náletov)
- vykonávanie nevyhnutných mechanických a biologických opatrení proti škodcom
- odstraňovanie konkurenčných burín
- v tomto roku sa neodporúča používanie herbicídov či insekticídov na ochranu a ošetrenie drevín

Údržba porastov 2. rok po výsadbe:

- odstraňovanie poškodených častí drevín, všeobecné ošetrenie prípadného poranenia drevín
- vytváranie vhodného vývojového priestoru pre rastúce dreviny (odstraňovanie náletov)
- vykonávanie nevyhnutných mechanických a biologických opatrení proti škodcom – ochranný náter kmeňov stromov.
- v tomto roku sa tiež ešte neodporúča používanie herbicídov či insekticídov na ochranu a ošetrenie drevín

Údržba porastov 3. rok po výsadbe:

- výchovný rez a pestovateľský rez – podľa potreby (pri dobre založenej korunke nie je rez potrebný, ak je korunka poškodená, je potrebné realizovať opravný rez)
 - včasné ošetrenie prípadného poranenia dreviny, odstránenie silne poškodených drevín
 - prihnojenie a zaliatie pôdy v čase dlhšieho sucha
 - vytváranie vhodného vývojového priestoru pre rastúce dreviny (odstraňovanie náletov)
 - prebierka jedincov krov v skupinách – 1. modelovanie porastu
 - vykonávanie nevyhnutných mechanických a biologických opatrení proti škodcom – vhodný je najmä predjarný postrek.
-

Tieto pokyny sú veľmi dôležité, nielen preto aby sa zachoval charakter celkového návrhu, ale najmä preto, aby dreviny pri zlom zdravotnom stave nespôsobili poranenia či úrazy alebo škody na nehnuteľnostiach, ktoré sa v riešenom území nachádzajú.

Osobitné požiadavky na postup sadovníckych prác

Pred vyzdvihnutím stromu z pôdy v okrasnej škôlke je dôležitý jeho výber. Škôlka by mala mať podobné klimatické podmienky ako má predmetové stanovisko.

Výber drevín je vhodné realizovať za prítomnosti investora alebo zodpovedného realizátora či záhradného architekta. Týka sa to najmä vzrastlých drevín.

Pri vyzdvihnutí dreviny i jej nakladaní na dopravný prostriedok musí byť prítomný dopravca. Dreviny musia mať chránené kmene, zviazané korunky, kvalitne zviazaný zemný bal, ktorý by mal byť navlhčený, tiež korene ktoré sú obnažené je potrebné prikryť vlhkými textíliami.

V prípade výsadby vzrastlých stromov je bezpodmienečne nutná dobrá koordinácia prác na seba nadväzujúcich, aby dovezené dreviny neboli vystavené klimatickým podmienkam, ale aby boli okamžite po dovoze vysadené.

Je teda bezpodmienečne nutné, aby bolo všetko vopred pripravené. Musia byť teda vykopané dostatočne veľké jamy, pripravený materiál na zásyp, kotvenie stromov, cisterna s vodou. Technológiu výsadby je potrebné schváliť pred realizáciou zainteresovanými stranami.

Špecifikom sadovníckych úprav je fakt, že založením zelene, teda realizáciou výsadby, ešte nie je zaručený dobrý výsledok, o ten sa musí pričiniť tiež následná údržba po dobu 3-5 rokov.

Kvalitné založenie zelene je závislé od rady činiteľov:

- Od kvality prevedenia prípravy pôdy (jeseň)
- Od kvality prác pri vlastnej výsadbe (realizácia odborníkmi)
- Od kvality sadbového materiálu (kvalitný)
- Od údržby po výsadbe, od prvého roku až do obdobia dožitia jednotlivých vegetačných prvkov

Prvky drobnej architektúry

V súčasnosti sa na riešenej ploche nachádza starý mobiliár, ktorý sme navrhli vynoviť a vhodne umiestniť (viď. Výkres č.6 Návrh, č. 6/1 Návrh, Sektor A, č.6/2 Návrh, Sektor D). Na jeho zhotovenie sme zvolili kombináciu materiálov: kov a drevo, ktoré dopĺňa a zároveň zjemňuje rastlinný sortiment. Ich technické detaily sú na výkresoch č.9-11 Prvky drobnej architektúry.

Mobiliár:

Lavičky.....	250 ks
Smetné koše.....	100 ks
Stojan na bicykle.....	10 ks
Lampy verejného osvetlenia.....	84 ks
MHD zastávka s informačným panelom.....	1 ks
Informačné tabule.....	6 ks

Poznámka:

Stojan na bicykle VELO je samostatne stojaci prvok drobnej architektúry – nie je potrebné ho v teréne kotviť. Pri výbere mobiliára som zohľadnila súhru prvkov drobnej architektúry materiálovú i farebnú. Všetky ich kovové časti budú farbené na farbu ocele, povrchová úprava bude farbenie práškom pod tlakom. Všetky drevené časti budú v rovnakej farbe prírodného dreva.

Osádzanie prvkov drobnej architektúry:

Za osádzanie prvkov drobnej architektúry sú plne zodpovedné jednotlivé subdodávateľské firmy a subjekty, nakoľko je väčšina typizovaných výrobkov.

6. Záver

Na základe všetkých podkladov, ale najmä z Návrhu funkčno - priestorového členenia objektu kasární z útvaru hlavného architekta mesta Nitra som mohla vypracovať túto čiastkovú štúdiu, ktorá obsahuje hlavný zámer, ako majú sadovnícko – architektonické úpravy vizerať a zároveň počítam s tým, že bude potrebné po realizácii riešené územie sledovať a prípadne asanačné práce spojené s dosadbou nových druhov drevín uskutočniť skôr ako je plánované po 10 rokoch. Stále nie je úplne doriešená problematika vnútorného využívania budov v objekte a taktiež môžem len predpokladať, ako súčasný a zároveň zostávajúci sortiment drevín (viď výkres č.6 Návrh, č.6/1 Návrh, Sektor A a č.6/2 Návrh, Sektor D) v riešenom území zareaguje na prebierky a zdravotné zásahy. Preto aj navrhovaná výsadba nie je konečná a bude potrebné po najbližších 10 rokoch (možno aj skôr) od začiatku realizácie znovu zvážiť postupnú rekonštrukciu a obnovu, aby priestor nestratil myšlienku hlavného zámeru.

Objekt si bude vyžadovať stálu údržbu, aby postupne získal nielen svoj estetický a funkčný charakter, ale v prvom rade hlavne svojich návštevníkov a tým aj užívateľov, pre ktorých bolo cieľom vytvoriť tento verejný priestor.

Po realizácii sa tento areál stane nielen ďalšou ozelenenou mestskou verejnou plochou, ale zároveň aj akýmsi pokračovaním v mestskej zelenej vlne, ktorá sa tiahne pozdĺž rieky Nitra a to od Mestského parku až k Brezovému háju za sídliskom Chrenová. A tým vytvorí jej spojenie s vrchom Zobor Toto prostredie je turisticky veľmi zaujímavá a navštevovaná lokalita.

V meste ako je Nitra, ktoré sa postupne plošne rozrastá a tým pribúda i počet obyvateľstva, sú zelené plochy veľmi dôležité a žiadúce. Potreba zelene je v súčasnosti známa a riešená problematika. Najmä asi preto, že v dôsledku urbanistického rozmachu sa častokrát zabúda, ako negatívne tieto zásahy pôsobia nielen na okolitú prírodu, ale hlavne na nás na občanov. Pretože pri budovaní nových priestorov často dochádza k výrubom vegetácie alebo obsadeniu voľných trávnych priestranstiev, čím sa ich množstvo v mestskom prostredí rázne redukuje.

Zelené plochy v urbanizovanom prostredí sú vyhľadávané kvôli svojej energii a sile, ktorú z nich môžu návštevníci načerpať, čo je veľmi dôležité. A aj preto si myslím, že v pomere k občanom miest ich zastúpenie na Slovensku nie je postačujúce.

Zeleň má veľmi dôležitú a významnú funkciu v mestskom prostredí. Preto by sme mali udržiavať a rozvíjať súčasnú vegetáciu miest a zároveň vytvárať ďalšie nové plochy, ktoré budú darom i pre ďalšie naše generácie.

7. Zoznam použitej literatúry

- FUSEK, G. – ZEMENE, Marián R. 1998. *Dejiny Nitry, Od najstarších čias po súčasnosť*. 1.vyd. Nitra: Nitrianske tlačiarne, 1998. 398s., ISBN 80-967814-9-9
- KRČMÁR, Alojz. 2006. *Nitra na starých pohľadniciach*. 1.vyd. Bratislava: Dajama, 95 s., ISBN 80-89226-13-2
- MACHOVEC, Jaroslav. 1999. *Význam a možnosti uplatnenia zelene pri rekonštrukciách centrálnych mestských zón a peších zón*, In: *Pešie zóny*. Nitra: Spoločnosť pre záhradnú a krajinársku tvorbu, 1999. Strany 5 – 8.
- MIDRIAK, R. 1981. *Diferencované obhospodarovanie lesa podľa integrovaných funkcií*. Bratislava: Príroda, VU TU Zvolen, 1981. 224 s.
- PETRÁŠ, Milan – KRÁTKY, Jozef. 1988. *Nitra milá Nitra*. 1.vyd. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 1988. 160 s., ISBN 70-063-88 NMN
- RÓZOVÁ, Zdenka. – HALAJOVÁ, Denisa. 2002. *Parková tvorba*. Nitra: Vydavateľstvo SPU, 2002. 130 s. ISBN 80 – 8069 – 103 – 7.
- SUPUKA, Ján. 1997: *Limity enviromentálneho impaktu drevín urbánnej vegetácie*, In: *Enviromentálne problémy miest*. Košice: EXPO – EDUC, 1997. s. 36 – 38.
- SUPUKA, Ján. a i. 1991: *Ekologické princípy tvorby a ochrany zelene*. 1.vyd., Bratislava: Veda, 1991. 308 s. ISBN 80-224-0128-5.
- SUPUKA, Ján. a i. 2000: *Ekológia urbanizovaného prostredia*. Zvolen: Vydavateľstvo TU, 2000. 223 s.
- SUPUKA, Ján – SCHLAMPOVÁ, T. – JANČURA, P. 1999. *Krajinárska tvorba*. Zvolen: TU Zvolen, 1999. 211 s. ISBN 80-228-0879-2.
- SUPUKA, Ján – FERIANCOVÁ, Ľubica, a i. 2008. *Vegetačné štruktúry v sídlach, Parky a záhrady*. 1.vyd. Nitra: Vydavateľstvo SPU, 2008. 504 s., ISBN 978-80-552-0067-5

Webové stránky:

- WEB 1 Košické mestské opevnenie 2009 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%A1ick%C3%A9_mestsk%C3%A9_opevnenie#Vrchol_pevnosti_za_Franti.C5.A1ka_II._R.C3.A1kociho >
 - WEB 2 Kasárne 2010 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Kasárne> >
 - WEB 3 Schofield_Barracks 2010 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Schofield_Barracks>
 - WEB 4 Schofield_Barracks 2005 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <<http://www.globalsecurity.org/military/facility/schofield-barracks.htm>>
 - WEB 5 Inn at Schofield Barracks- Schofield History 2000 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <<http://www.innatschofield.com/shistory.html>>
 - WEB 6 Carlisle_Barracks 2010 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Carlisle_Barracks>
 - WEB 7 Marine_Barracks,_Washington,_D.C. 2010 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Marine_Barracks,_Washington,_D.C. >
 - WEB 8 Marine_Barracks,_Washington,_D.C. 2005 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <<http://www.globalsecurity.org/military/facility/marine-barracks.htm>>
 - WEB 9 Wehrmacht posts2 2000 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <http://www.thirdreichruins.com/wehrmacht_posts2.htm>
 - WEB 10 List_of_United_States_Army_installations_in_Germany 2010 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_United_States_Army_installations_in_Germany>
 - WEB 11 Posádky a kasárne na Slovensku v rokoch 1848 - 1914 2010 [online] [cit. 2010-01-05]. Dostupné na: <http://www.valka.cz/clanek_13189.html>
 - WEB 12 Storočná strelnica v Nitre 2009 [online] [cit. 2010-02-05]. Dostupné na: <<http://www.nitra-slovensko.eu/16.-19.-storocie-v-nitre/storocna-strelnica-v-nitre.html?Itemid=47>>
 - WEB 13 Nira Kasárny po Zoborom 2009 [online] [cit. 2010-02-05]. Dostupné na: <<http://forum.valka.cz/viewtopic.php/p/307882#307882#ixzz0hhXzAn03>>
-

-
- WEB 14 Mesto Nitra Kasárne po Zoborom [s.a.] [online] [cit. 2010-02-05]. Dostupné na: <http://www.nitra.sk/?id_menu=10538>
 - WEB 15 Chátrajúce bývalé kasárne v Nitre by mali ožiť ešte tento rok 2009 [online] [cit. 2010-02-05]. Dostupné na: <<http://www.mojeslovensko.sk/chatrajuce-byvale-kasarne-v-nitre-by-mali-ozit-este-tento-rok>>
 - WEB 16 Velká Hled'sebe [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://www.velkahledsebe.cz/>>
 - WEB 17 Listy Univerzity obrany [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://user.unob.cz/ovv/luo/3/5.pdf>>
 - WEB 18 Guide Review - National Museum of Ireland (Collins Barracks, Dublin) [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <http://z.about.com/d/goireland/1/0/Q/D/-/-/kd_collins_barracks.jpg>
 - WEB 19 Pruvodce Irskem [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://www.renaultrevue.cz/clanky/825/pruvodce-irskem-5-dil-dublin/>>
 - WEB 20 Pruvodce Irskem [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <http://www.nitra.sk/?id_menu=10513&limited_level=1&stop_menu=3381>
 - WEB 21 Nitra v druhej polovici 19. storocia. [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://www.nitra-slovensko.eu/11.-19.-storocie/nitra-v-druhej-polovici-19.-storocia.html?Itemid=48>>
 - WEB 22 Park André Citroena [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Parc_Andr%C3%A9_Citro%C3%ABn>
 - WEB 23 Park André Citroena [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://www.aviewoncities.com/paris/parcandrecitroen.htm>>
 - WEB 24 Park André Citroena [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Parc_Andr%C3%A9_Citro%C3%ABn>
 - WEB 25 Park André Citroena [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://en.parisinfo.com/museum-monuments/1283/parc-andre-citroen>>
 - WEB 26 Parks gallery [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <http://goparis.about.com/od/sightsattractions/ss/parks_gallery_10.htm>
-

-
- WEB 27 Park André Citroena [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://www.mimoa.eu/projects/France/Paris/Parc%20Andr%E9%20Citro%EBn>>
 - WEB 28 Park André Citroena [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <http://explorer.altopix.com/map/mf6x0k/251/314/Parc_Andr%C3%83%C2%A9_Citro%C3%83%C2%ABn.htm?order>
 - WEB 29 Park André Citroena [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://romeapartmentsforrentlp.wordpress.com/2008/11/20/parc-andre-citroen/>>
 - WEB 30 Baukunst-nrw [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <<http://www.baukunst-nrw.de/en/index.php?oid=294>>
 - WEB 31 Landschaftspark Duisburg Nord [online] [cit. 2010-05-05]. Dostupné na: <http://de.wikipedia.org/wiki/Landschaftspark_Duisburg-Nord>

8.Prílohy

Príloha 1- Inventarizačná tabuľka- stormy, str. 76

Príloha 2- Inventarizačná tabuľka- kry, str. 85

Príloha 3- Zoznam obrázkov, tabuliek a grafov, str. 86

Príloha 4- Výkresová príloha vložená v diplomovej práci

Výkres č.1 Širšie vzťahy

Výkres č.2 Súčasný stav

Výkres č.3 Funkčno – priestorová analýza

Výkres č.4 Inventarizácia drevín

Výkres č.4/1 Inventarizácia drevín, Sektor A

Výkres č. 4/2 Inventarizácia drevín, Sektor D

Výkres č.5 Výruby a demolácie

Výkres č.5/1 Výruby a demolácie, Sektor A

Výkres č. 5/2 Výruby a demolácie, Sektor D

Výkres č.6 Návrh

Výkres č.6/1 Návrh, Sektor A

Výkres č.6/2 Návrh, Sektor D

Výkres č.7 Osadzovací výkres, Sektor A

Výkres č.8 Osadzovací výkres, Sektor D

Výkres č.9 Prvky drobnej architektúry

Výkres č.10 Prvky drobnej architektúry

Výkres č.11 Prvky drobnej architektúry

Výkres č.12 Vizualizácia

Výkres č.13 Vizualizácia, Sektor A

Výkres č.14 Vizualizácia, Sektor D

Príloha 5 - CD médium

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Celkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
1.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	190	13	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	d
2.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	155	7	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1505,67	1,5	1,2	0,7	1194,98	
3.	<i>Aster pseudoplatanus</i> L.	17,5	205	11	3	3	5,6	4,60	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	d,nk
4.	<i>Tilia cordata</i> L.	16	115	6	4	3	5,14	3,6	1150,17	1,5	1,1	0,7	995,82	
5.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	175	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	d,sk
6.	<i>Tilia cordata</i> L.	15	110	10	2	2	5,14	3,6	1036,05	1,5	1,1	0,7	896,24	bk
7.	<i>Tilia cordata</i> L.	16	90	6	4	3	5,14	3,6	808,60	1,5	1,1	0,7	697,07	
8.	<i>Tilia cordata</i> L.	16	70	7	4	3	5,14	3,6	616,08	1,5	1,1	0,7	531,10	nk
9.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	200	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
10.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	200	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
11.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	170	7	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
12.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	170	5	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
13.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	7	175	/	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
14.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	200	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
15.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	140	6	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1194,98	nk
16.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	16	140	6	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1194,98	nk
17.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	18	180	7	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
18.	<i>Rubinia pseudacacia</i> L.	14	90	/	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	662,22	1,5	0,9	0,7	697,07	bk
19.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17	190	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
20.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	155	7	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1194,98	
21.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	205	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
22.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	206	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	nk
23.	<i>Tilia cordata</i> L.	10	65	6	4	3	5,14	3,6	616,08	1,5	1,1	0,7	531,10	bv
24.	<i>Rubinia pseudacacia</i> L.	11	170	/	1	1	3,4,9,10	2	1672,98	1,5	0,9	0,7	1327,76	sv
25.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	18	155	9	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1194,98	
26.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	18	225	12	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	
27.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17	183	7	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
28.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	18	160	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1194,98	
29.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17	160	6	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1194,98	pv
30.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	18	200	12	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
31.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	17,5	160	6	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1194,98	
32.	<i>Asculus hippocastanum</i> L.	18	260	16	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2467,63	1,5	1,2	0,7	1958,44	

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Celkový zdravotný stav dreviny	Saďovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
33.	<i>Picea abies</i> L.	20	135	7	1	2	3,9,10	2	1771,23	1,5	1,1	0,7	1526,92	
34.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	16	240	12	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	
35.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	17	250	11	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	
36.	<i>Pinus sylvestris</i> L.	16	140	6	3	3	1,5,10	1,2	1771,23	1,5	1,1	0,7	1526,92	
37.	<i>Picea abies</i> L.	20	115	7	1	2	3,9,10	2	1424,68	1,5	1,1	0,7	1228,17	
38.	<i>Alnus alba</i> Mill.	15	65	5	3	3	3	2	477,99	1,5	0,9	0,7	531,10	
39.	<i>Picea abies</i> L.	20	125	5	1	2	3,9,10	2	1540,20	1,5	1,1	0,7	1327,76	
40.	<i>Picea abies</i> L.	20	90	5	1	2	3,9,10	2	1078,14	1,5	1,1	0,7	929,43	
41.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	14	160	6	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	1075,48	1,5	0,9	0,7	1194,98	nk
42.	<i>Picea abies</i> L.	20	120	6	1	2	3,9,10	2	1424,68	1,5	1,1	0,7	1228,17	
43.	<i>Pinus sylvestris</i> L.	21	152	6	3	3	1,5,10	1,2	1430,57	1,5	0,9	0,7	1526,92	
44.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	17,5	215	14	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
45.	<i>Picea abies</i> L.	20	120	6	1	2	3,9,10	2	1424,68	1,5	1,1	0,7	1228,17	
46.	<i>Picea abies</i> L.	20	152	6	1	2	3,9,10	2	1771,23	1,5	1,1	0,7	1526,92	
47.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	18	164	9	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
48.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	16	233	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	
49.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	17	210	12	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
50.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	17	183	7	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
51.	<i>Pinus nigra</i> L.	18	130	6	3	3	1,5,10	1,2	1540,20	1,5	1,1	0,7	1327,76	nk
52.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	17,5	165	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
53.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	14	100	4	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	806,62	1,5	0,9	0,7	896,24	sv
54.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	19	110	5	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	806,62	1,5	0,9	0,7	896,24	
55.	<i>Picea abies</i> L.	20	100	7	1	2	3,9,10	2	1193,65	1,5	1,1	0,7	1029,01	
56.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	18	130	11	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1380,20	1,5	1,2	0,7	1095,40	nk
57.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	18	210	15	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
58.	<i>Acerulus bipocastanum</i> L.	18	220	15	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
59.	<i>Picea abies</i> L.	20	100	5	1	2	3,9,10	2	1193,65	1,5	1,1	0,7	1029,01	
60.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	10	55	3	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	418,24	1,5	0,9	0,7	464,71	
61.	<i>Penula penula</i> 'Penula'	7	65	5	3	3	/	6	477,99	1,5	0,9	0,7	531,10	
62.	<i>Penula penula</i> 'Penula'	10	80	6	1	1	4	2	567,62	1,5	0,9	0,7	597,49	
63.	<i>Penula penula</i> Roth	17	150	10	3	3	10	1	1075,48	1,5	0,9	0,7	1194,98	
64.	<i>Picea abies</i> L.	21	150	8	1	2	3,9,10	2	1771,23	1,5	1,1	0,7	1526,92	

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Celkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
65.	<i>Picea abies</i> L.	21	100	6	1	2	3,9,10	2	1193,65	1,5	1,1	0,7	1029,01	
66.	<i>Picea abies</i> L.	21	95	4	1	2	3,9,10	2	1193,65	1,5	1,1	0,7	1029,01	
67.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	275	12	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2467,63	1,5	1,2	0,7	1958,44	
68.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	230	12	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
69.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	210	12	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
70.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	130	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1380,20	1,5	1,2	0,7	1095,40	
71.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	210	12	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
72.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	165	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
73.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	140	/	3	1	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1380,20	1,5	1,2	0,7	1095,40	
74.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	125	8	3	3	5,6	4,60	1380,20	1,5	1,2	0,7	1095,40	
75.	<i>Itilia cordata</i> L.	17	130	8	4	3	5,14	3,6	1270,66	1,5	1,1	0,7	1095,40	
76.	<i>Itilia cordata</i> L.	17	105	8	4	3	5,14	3,6	1039,64	1,5	1,1	0,7	896,24	
77.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	180	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
78.	<i>Itilia cordata</i> L.	17	85	8	4	3	5,14	3,6	693,09	1,5	1,1	0,7	597,49	
79.	<i>Itilia cordata</i> L.	17	105	8	4	3	5,14	3,6	1039,64	1,5	1,1	0,7	896,24	
80.	<i>Itilia cordata</i> L.	5	130	/	4	1	5,14	3,6	1270,66	1,5	1,1	0,7	1095,40	
81.	<i>Itilia cordata</i> L.	17	125	8	4	3	5,14	3,6	1270,66	1,5	1,1	0,7	1095,40	
82.	<i>Pinus nigra</i> L.	19	145	6	3	3	1,5,10	1,20	1771,23	1,5	1,1	0,7	1526,92	
83.	<i>Itilia cordata</i> L.	15	110	10	4	3	5,14	3,6	1039,64	1,5	1,1	0,7	896,24	
84.	<i>Itilia cordata</i> L.	14	105	10	4	3	5,14	3,6	1039,64	1,5	1,1	0,7	896,24	
85.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	280	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2718,58	1,5	1,2	0,7	2157,6	
86.	<i>Asculus bipocastanum</i> L.	17,5	180	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
87.	<i>Pinus nigra</i> L.	18	205	8	3	3	1,5,10	1,2	2233,29	1,5	1,1	0,7	1925,25	
88.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	295	12	3	3	5,6	4,60	2718,58	1,5	1,2	0,7	2157,6	
89.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	210	8	3	3	5,6	4,60	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
90.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	205	8	3	3	5,6	4,60	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
91.	<i>Picea abies</i> L.	21	120	5	1	2	3,9,10	2	1424,68	1,5	1,1	0,7	1228,17	
92.	<i>Picea abies</i> L.	21	110	5	1	2	3,9,10	2	1309,16	1,5	1,1	0,7	1128,59	
93.	<i>Picea abies</i> L.	21	60	3	1	2	3,9,10	2	731,59	1,5	1,1	0,7	630,68	
94.	<i>Picea abies</i> L.	21	50	4	1	2	3,9,10	2	616,08	1,5	1,1	0,7	531,1	
95.	<i>Picea abies</i> L.	20	80	4	1	2	3,9,10	2	962,63	1,5	1,1	0,7	829,85	
96.	<i>Picea abies</i> L.	20	70	4	1	2	3,9,10	2	847,11	1,5	1,1	0,7	730,27	

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Celkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
97.	<i>Picea abies</i> L.	20	135	7	1	2	3,9,10	2	1771,23	1,5	1,1	0,7	1526,92	
98.	<i>Abies balsamifera</i> (Mill.) B.S.P.	15	180	8	2	2	3	2	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	sk
99.	<i>Abies balsamifera</i> (Mill.) B.S.P.	15	180	5	2	2	3	2	1075,48	1,5	0,9	0,7	1194,98	sk
100.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	280	11	3	3	5,6	4,6	2718,58	1,5	1,2	0,7	2157,60	sk
101.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	16	160	7	3	3	5,6	4,6	1040,63	1,5	0,9	0,7	1095,40	
102.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	280	11	3	3	5,6	4,6	2718,58	1,5	1,2	0,7	2157,60	
103.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	15	200	4	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	1374,23	1,5	0,9	0,7	1526,92	
104.	<i>Picea abies</i> L.	20	90	5	1	2	3,9,10	2	1078,14	1,5	1,1	0,7	929,43	
105.	<i>Picea abies</i> L.	20	70	5	1	2	3,9,10	2	847,11	1,5	1,1	0,7	730,27	
106.	<i>Prunus avium</i> L.	15	60	4	2	2	3,9	2	418,24	1,5	0,9	0,7	464,71	
107.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	251	13	3	3	5,6	4,6	2718,58	1,5	1,2	0,7	2157,60	
108.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	260	13	3	3	5,6	4,6	2718,58	1,5	1,2	0,7	2157,60	
109.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	17,5	130	5	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1380,20	1,5	1,2	0,7	1095,40	
110.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	17,5	110	5	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1129,26	1,5	1,2	0,7	896,24	
111.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	200	6	3	3	5,6	4,6	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
112.	<i>Abies balsamifera</i> (Mill.) B.S.P.	15	180	5	2	2	3	2	1261,37	1,5	0,9	0,7	1327,76	
113.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	19	190	7	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	1194,98	1,5	0,9	0,7	1327,76	
114.	<i>Pinus nigra</i> L.	18	130	4	2	2	1,5,10	1,2	1540,20	1,5	1,1	0,7	1327,76	
115.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	320	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2969,53	1,5	1,2	0,7	2356,77	
116.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	310	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2718,58	1,5	1,2	0,7	2157,60	
117.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	315	10	3	4	5,6	4,6	2969,53	1,5	1,2	0,7	2356,77	
118.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	230	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	
119.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	220	8	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
120.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	18	80	6	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	752,83	1,5	1,2	0,7	597,49	
121.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	60	6	3	3	5,6	4,6	585,53	1,5	1,2	0,7	464,71	
122.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	240	6	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	
123.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	220	6	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
124.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	210	3	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
125.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	200	5	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
126.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	230	6	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	nk
127.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	220	8	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
128.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	210	6	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Cellkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
129.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	18	191	5	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
130.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	18	200	5	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
131.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	15	90	5	3	3	5,6	4,6	1075,48	1,5	1,2	0,7	1194,98	
132.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	15	110	4	3	3	5,6	4,6	1129,26	1,5	1,2	0,7	896,24	
133.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	15	240	10	3	3	5,6	4,6	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	
134.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	15	190	12	3	3	5,6	4,6	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
135.	<i>Acer platanoides</i> L.	15	220	6	3	3	10	1,60	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	sk
136.	<i>Acer platanoides</i> L.	16	210	6	3	3	10	1,6	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	nk
137.	<i>Acer platanoides</i> L.	15	180	6	3	3	10	1,6	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	sk
138.	<i>Acer platanoides</i> L.	15	210	6	3	3	10	1,6	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	nk
139.	<i>Taxus baccata</i> L.	8	40	3	3	3	5	6	423,55	1,5	1,1	0,7	365,13	
140.	<i>Juniperus nigra</i> L.	10	36	5	3	3	5	6	423,55	1,5	1,1	0,7	365,13	
141.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	10	30	4	3	3	5,6	4,6	250,94	1,5	1,2	0,7	199,16	
142.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	17,5	120	6	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1254,73	1,5	1,2	0,7	995,82	
143.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	17,5	220	6	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
144.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	17,5	230	5	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	2174,86	1,5	1,2	0,7	1726,08	
145.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	17,5	210	5	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
146.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	17,5	200	5	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
147.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	18	190	8	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
148.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	18	180	8	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1672,98	1,5	1,2	0,7	1327,76	
149.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	17,5	260	10	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	2467,63	1,5	1,2	0,7	1958,44	
150.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	18	210	10	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
151.	<i>Aesculus biprocatatum</i> L.	18	340	15	3	3	1,6,10,11,14	1,3,4,6,7,10	2828,12	1,5	1,2	0,7	2356,77	
152.	<i>Thuja occidentalis</i> L.	2,5	15	1,5	2	2	9	2	129,30	1,5	0,9	0,7	136,10	
153.	<i>Thuja occidentalis</i> L.	3,2	17	1,5	2	2	9	2	176,60	1,5	0,9	0,7	185,89	
154.	<i>Picea pungens</i> L.	8	40	3	3	3	/	11	387,05	1,5	1,1	0,7	351,86	
155.	<i>Thuja orientalis</i> L.	12	70	4	3	3	9	2	962,63	1,5	1,1	0,7	829,85	
156.	<i>Prunus</i> Sp.	5	30	5	2	2	9	2	170,29	1,5	0,9	0,7	179,25	
157.	<i>Prunus</i> Sp.	5	12	3	2	2	9	2	71,70	1,5	0,9	0,7	79,67	
158.	<i>Prunus</i> Sp.	5	20	4	2	2	9	2	138,75	1,5	0,9	0,7	146,05	
159.	<i>Tilia cordata</i> L.	15	200	12	4	3	5,14	3,6	1771,23	1,5	1,1	0,7	1526,92	
160.	<i>Tilia cordata</i> L.	15	140	6	3	3	14	3,6,11	1386,18	1,5	1,1	0,7	1194,98	

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Celkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
161.	<i>Pinus pubertris</i> L.	17	110	6	3	3	10	1	1309,16	1,5	1,1	0,7	1128,59	
162.	<i>Prunus</i> Sp.	8	50	5	2	2	3	2	359,49	1,5	0,9	0,7	378,41	
163.	<i>Prunus</i> Sp.	8	70	6	2	2	3	2	485,63	1,5	0,9	0,7	511,19	
164.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	15	60,50,40	10	2	2	5,6	4,6	378,41	1,5	0,9	0,7	398,33	3-kmeň
165.	<i>Acer platanoides</i> L.	16	60	5	3	3	5	6	539,06	1,5	1,1	0,7	464,71	
166.	<i>Acer platanoides</i> L.	16	70	7	3	3	5	6	616,08	1,5	1,1	0,7	531,10	
167.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	15	100	8	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	755,87	1,5	0,9	0,7	796,65	
168.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	17,5	150	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1386,18	1,5	1,2	0,7	1184,98	
169.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	15	70	5	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	504,55	1,5	0,9	0,7	531,10	
170.	<i>Acer platanoides</i> L.	14	50	4	3	3	5	6	438,96	1,5	1,1	0,7	378,41	
171.	<i>Acer platanoides</i> L.	14	60	5	3	3	5	6	539,06	1,5	1,1	0,7	464,71	
172.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	15	70	5	1	1	3,4,9,10	1,4,6,7,10	504,55	1,5	0,9	0,7	531,10	
173.	<i>Negundo aceroides</i> Moech	16	180	10	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	1540,21	1,5	1,1	0,7	1327,77	
174.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	90	5	3	3	5,6	4,6	878,31	1,5	1,2	0,7	697,07	
175.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	70	6	3	3	5,6	4,6	669,19	1,5	1,2	0,7	531,10	
176.	<i>Abies alba</i> Mill.	15	80	4	2	2	3,9	2	829,85	1,5	1,1	0,7	715,38	
177.	<i>Abies alba</i> Mill.	15	60	4	2	2	3,9	2	539,06	1,5	1,1	0,7	464,71	
178.	<i>Abies alba</i> Mill.	15	50	4	2	2	3,9	2	616,08	1,5	1,1	0,7	531,10	
179.	<i>Abies alba</i> Mill.	15	60	4	2	2	3,9	2	539,06	1,5	1,1	0,7	464,71	
180.	<i>Prunus avium</i> L.	8	60	4	2	2	5,6,10,11	2	441,47	1,5	0,9	0,7	464,71	nk
181.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	17,5	100	8	3	4	5,6	4,6	924,14	1,5	1,1	0,7	796,65	
182.	<i>Juglans regia</i> L.	18	210	10	4	4	2	7,11	1923,91	1,5	1,2	0,7	1526,92	
183.	<i>Juglans regia</i> L.	18	260	10	4	4	2	7,11	2467,63	1,5	1,2	0,7	1958,44	
184.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	18	80	6	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	730,16	1,5	1,2	0,7	597,49	
185.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	17,5	60	6	3	3	1,6,10,11	1,4,6,7,10	585,53	1,5	1,2	0,7	464,71	
186.	<i>Picea pungens</i> L.	6,8	60	4	4	4	2,9	1,2	539,06	1,5	1,1	0,7	464,71	
187.	<i>Picea pungens</i> L.	7,3	70	4	4	4	2,9	1,2	847,11	1,5	1,1	0,7	730,27	
188.	<i>Tilia cordata</i> Mill.	20	210	8	3	3	10,14	1,3,6,7	1771,23	1,5	1,1	0,7	1526,92	
189.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	18	180	10	1	1	7,1	2	1261,38	1,5	0,9	0,7	1327,77	
190.	<i>Tilia cordata</i> Mill.	16	130	6	3	3	10,14	1,3,6,7	1270,66	1,5	1,1	0,7	1095,40	
191.	<i>Tilia cordata</i> Mill.	10	50	6	3	3	9,14	3	438,96	1,5	1,1	0,7	378,41	
192.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	10	90	8	1	1	7,10	2	662,22	1,5	0,9	0,7	697,07	nk

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Celkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
193.	<i>Tilia cordata</i> L.	10	40	6	3	3	5	6	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
194.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	12	40	8	2	2	5,6	4,6	252,27	1,5	0,9	0,7	265,55	
195.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	12	20+20	6	2	2	5,6	4,6	252,27	1,5	0,9	0,7	265,55	2-kmeň
196.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	12	30	6	2	2	5,6	4,6	189,20	1,5	0,9	0,7	199,16	
197.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	40	6	3	3	5	6	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
198.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	30	5	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
199.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	30	5	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
200.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	30	6	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
201.	<i>Negundo aceroides</i> Moench	10	60	5	1	1	3	2	539,06	1,5	1,1	0,7	464,71	
202.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	30	6	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
203.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	30	6	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
204.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	30	6	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
205.	<i>Acer platanoides</i> L.	16	90	9	4	4	5	6	808,60	1,5	1,1	0,7	697,07	
206.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	25	4	3	3	5	6	211,78	1,5	1,1	0,7	182,57	
207.	<i>Pendulstuga menziesii</i> Franco	17,5	80	4	2	2	8,9,10	1	1045,49	1,5	1,2	0,7	829,75	
208.	<i>Pendulstuga menziesii</i> Franco	17,5	100	4	2	2	8,9,10	1	1296,55	1,5	1,2	0,7	1029,01	
209.	<i>Pendulstuga menziesii</i> Franco	17,5	74	4	2	2	8,9,10	1	1045,49	1,5	1,2	0,7	829,75	
210.	<i>Pendulstuga menziesii</i> Franco	17,5	90	4	2	2	8,9,10	1	1171,08	1,5	1,2	0,7	929,43	
211.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	10	30	5	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
212.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	10	40	4	3	3	5	6	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
213.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	12	30	5	2	2	3,9	2	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
214.	<i>Pendulstuga menziesii</i> Franco	12	73	5	2	2	8,9,10	1	1045,49	1,5	1,2	0,7	829,75	
215.	<i>Pendulstuga menziesii</i> Franco	12	80	5	2	2	8,9,10	1	1045,49	1,5	1,2	0,7	829,75	
216.	<i>Pendulstuga menziesii</i> Franco	12	90	5	2	2	8,9,10	1	1171,08	1,5	1,2	0,7	929,43	
217.	<i>Betula pendula</i> Roth	10	30+40	10	3	3	5	6	189,20	1,5	0,9	0,7	199,16	2-kmeň
218.	<i>Acer campestre</i> L.	10	20+10	6	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	2-kmeň
219.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	10	30	4	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
220.	<i>Pendulstuga menziesii</i> Franco	18	80	5	2	2	8,9,10	1	1045,49	1,5	1,2	0,7	829,75	
221.	<i>Populus alba</i> L.	20	120	10	3	3	8	1	1155,15	1,5	1,1	0,7	995,82	
222.	<i>Populus alba</i> L.	20	140	10	3	3	8	1	1386,18	1,5	1,1	0,7	1194,98	
223.	<i>Populus alba</i> L.	20	160	10	3	3	8	1	1386,18	1,5	1,1	0,7	1194,98	
224.	<i>Tilia cordata</i> L.	12	40	4	3	3	5	6	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Celkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
225.	<i>Pseudotsuga menziesii</i> Franco	10	72	5	3	3	5	1	1045,49	1,5	1,2	0,7	829,75	
226.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	40	6	3	3	14	3	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
227.	<i>Acer platanoides</i> L.	12	60	8	3	3	14	6	585,53	1,5	1,2	0,7	464,71	2-kmeň
228.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	40	6	3	3	5	1	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
229.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	30	6	3	3	5	1	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
230.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	40	6	3	3	5	1	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
231.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	40	6	3	3	5	1	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
232.	<i>Tilia occidentalis</i> Z'ebriuna'	12	30	3	3	3	/	6	252,27	1,5	0,9	0,7	265,55	
233.	<i>Picea abies</i> L.	10	30	5	3	3	5	1,6	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
234.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	40	5	3	3	5	6	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
235.	<i>Picea abies</i> L.	12	80	6	3	3	5	1,6	962,51	1,5	1,1	0,7	829,75	
236.	<i>Acer platanoides</i> L.	12	40	5	3	3	5	1,6	334,59	1,5	1,2	0,7	265,55	
237.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	16	30	4	3	3	5	6	231,03	1,5	1,1	0,7	199,16	
238.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	12	80	8	3	3	5	6	639,09	1,5	1,1	0,7	597,49	
239.	<i>Pseudotsuga menziesii</i> Franco	17,5	90	6	3	3	5	1	1171,08	1,5	1,2	0,7	929,43	
240.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	17,5	40	4	2	2	3,9	2	308,04	1,5	1,1	0,7	265,55	
241.	<i>Acer platanoides</i> 'Rubra'	17,5	40	6	2	2	5	6	334,59	1,5	1,2	0,7	265,55	
242.	<i>Acer platanoides</i> L.	17,5	80	10	3	3	5	6	725,84	1,5	1,2	0,7	597,49	
243.	<i>Acer platanoides</i> 'Rubra'	10	40	5	3	3	5	6	334,59	1,5	1,2	0,7	265,55	
244.	<i>Acer platanoides</i> 'Rubra'	10	40	5	3	3	5	6	334,59	1,5	1,2	0,7	265,55	
245.	<i>Picea abies</i> L.	12	60	8	3	3	5	1,6	731,59	1,5	1,1	0,7	630,68	
246.	<i>Acer platanoides</i> 'Rubra'	12	40	6	3	3	5	6	334,59	1,5	1,2	0,7	265,55	
247.	<i>Acer platanoides</i> 'Rubra'	12	30	6	3	3	5	6	250,94	1,5	1,2	0,7	199,16	
248.	<i>Tilia cordata</i> L.	12	60	10	2	2	13	2	593,06	1,5	1,1	0,7	464,71	
249.	<i>Betula pendula</i> Roth	10	50	4	3	3	5	1,6	387,41	1,5	0,9	0,7	398,33	2-kmeň
250.	<i>Betula pendula</i> Roth	10	50	4	3	3	5	1,6	387,41	1,5	0,9	0,7	398,33	2-kmeň
251.	<i>Salix alba</i> 'Tristis'	10	320	10	3	3	5	1,6	2733,85	1,5	1,1	0,7	2356,77	
252.	<i>Betula pendula</i> Roth	18	60	5	2	2	5	1,6	441,47	1,5	0,9	0,7	464,71	
253.	<i>Pseudotsuga menziesii</i> Franco	20	50	4	3	3	5	1,6	669,19	1,5	1,2	0,7	531,10	
254.	<i>Betula pendula</i> Roth	20	50	5	3	3	5	1,6	387,41	1,5	0,9	0,7	398,33	
255.	<i>Prunus avium</i> L.	20	40	4	1	1	3,9	2	252,27	1,5	0,9	0,7	265,55	
256.	<i>Betula pendula</i> Roth	12	60	5	3	3	5	1,6	441,47	1,5	0,9	0,7	464,71	

Príloha 1

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Obvod kmeňa /cm/	Priemer koruny /m/	Celkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
257.	<i>Betula pendula</i> Roth.	12	50	4	3	3	5	1,6	378,41	1,5	0,9	0,7	398,32	
258.	<i>Acer platanoides</i> L.	14	80	8	3	3	5	1,6	725,84	1,5	1,2	0,7	597,49	
259.	<i>Acer platanoides</i> L.	14	90	10	3	3	5	1,6	878,31	1,5	1,2	0,7	697,07	
260.	<i>Pseudotsuga menziesii</i> Franco	14	60	5	3	3	8	1	794,66	1,5	1,2	0,7	630,68	
261.	<i>Nyssa aceroides</i> Moench	10	70	6	3	3	6,14	1,3	669,19	1,5	1,2	0,7	531,10	
262.	<i>Nyssa aceroides</i> Moench	10	60	6	3	3	14	1,3	539,06	1,5	1,1	0,7	464,71	
263.	<i>Pseudotsuga menziesii</i> Franco	20	50	5	3	3	8	1	669,19	1,5	1,2	0,7	531,10	

Spoločenská hodnota celkom euro 260 111,73 €

Príloha 2

P.č.	Latinský názov	Výška /m/	Plocha /m ² /	Celkový zdravotný stav dreviny	Sadovnícka hodnota	Druh a charakter poškodenia	Návrh spôsobu ošetrovania	Základná spoločenská hodnota /€/	index lokality	index veľku	index poškodenia	Spoločenská hodnota /€/	Poznámka
1.	<i>Baccharis sempervirens</i> L.	1,75	16,87	4	4	5,7	6	403,31	1,5	0,9	0,6	497,91	sadov. rez
2.	<i>Baccharis sempervirens</i> L.	1,75	17,02	4	4	5,7	6	403,31	1,5	0,9	0,6	497,91	sadov. rez
3.	<i>Spiraea x vanhouttei</i> Zabel 40%, <i>Syringa vulgaris</i> L. 40%, <i>Taxus baccata</i> L. 20%	2	229,11	4	4	5,7	6	/	1,5	0,9	0,6	/	sadov. rez
4.	<i>Spiraea x vanhouttei</i> Zabel	3	137,92	4	4	5,7	6	10x161,32	1,5	0,9	0,6	10x 199,16	10ks.orez
5.	<i>Taxus baccata</i> L.	4	148,20	4	4	5,7	6	5x147,88	1,5	1,1	0,6	5x 149,37	5ks.orez
6.	<i>Taxus baccata</i> L.	4	33,45	4	4	5,7	6	722,96	1,5	1,1	0,6	730,27	sadov. rez
7.	<i>Taxus baccata</i> L.	4	19,00	4	4	5,7	6	492,93	1,5	1,1	0,6	497,91	sadov. rez
8.	<i>Taxus baccata</i> L.	3	19,27	4	4	5,7	6	492,93	1,5	1,1	0,6	497,91	sadov. rez
9.	<i>Taxus baccata</i> L.	1,5	22,30	4	4	5,7	6	607,95	1,5	1,1	0,6	614,09	sadov. rez
10.	<i>Baccharis sempervirens</i> L.	1,5	2,66	4	4	5,7	6	80,66	1,5	0,9	0,6	99,58	sadov. rez
11.	<i>Baccharis sempervirens</i> L.	1,5	37,91	4	4	5,7	6	430,19	1,5	0,9	0,6	531,10	sadov. rez
12.	<i>Baccharis sempervirens</i> L.	1,5	25,89	4	4	5,7	6	362,98	1,5	0,9	0,6	448,12	sadov. rez
13.	<i>Spiraea x vanhouttei</i> Zabel	1	19,27	4	4	5,7	6	107,55	1,5	0,9	0,6	132,78	sadov. rez
14.	<i>Spiraea x vanhouttei</i> Zabel	1	19,27	4	4	5,7	6	107,55	1,5	0,9	0,6	132,78	sadov. rez
15.	<i>Spiraea x vanhouttei</i> Zabel	1	19,27	4	4	5,7	6	107,55	1,5	0,9	0,6	132,78	sadov. rez
16.	<i>Syringa vulgaris</i> L.	2	66,01	4	4	5,7	6	699,06	1,5	0,9	0,6	863,04	sadov. rez
17.	<i>Baccharis sempervirens</i> L.	1,5	6,78	4	4	5,7	6	161,32	1,5	0,9	0,6	199,16	sadov. rez
18.	<i>Baccharis sempervirens</i> L.	1,5	8,88	4	4	5,7	6	161,32	1,5	0,9	0,6	199,16	sadov. rez
19.	<i>Baccharis sempervirens</i> L.	1,5	7,79	4	4	5,7	6	161,32	1,5	0,9	0,6	199,16	sadov. rez
20.	<i>Spiraea x vanhouttei</i> Zabel	1	66,01	4	4	5,7	6	699,06	1,5	0,9	0,6	863,04	sadov. rez

Spoločenská hodnota celkom euro 7 485,23 €

Príloha 3

Obr. 1 Rekonštruovaný pohľad pohraničnej pevnosti Vindolanda

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://www.vindolanda.com/roman_vindolanda.html&ei=TgrgS5XIBdGIOLozndgI&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=2&ved=0CBMQ7gEwAQ&prev=/search%3Fq%3DVindolanda%26hl%3Dsk%26sa%3DN%26gbv%3D2>

Obr. 2 Rekonštruovaný pohľad

<http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://www.vindolanda.com/roman_vindolanda.html&ei=TgrgS5XIBdGIOLozndgI&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=2&ved=0CBMQ7gEwAQ&prev=/search%3Fq%3DVindolanda%26hl%3Dsk%26sa%3DN%26gbv%3D2>

Obr. 3 Pôdorys pohraničnej pevnosti Vindolanda

<<http://www.planetware.com/i/map/ENG/vindolanda-former-roman-fort-on-hadrians-wall-map.jpg>>

Obr. 4 Znak amerických základní < <http://www.militarybases.com/> >

Obr. 5 Poloha kasárni Schofield na ostrove Oahu a v rámci Havajských ostrovov

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Honolulu_County_Hawaii_Incorporated_and_Unincorporated_areas_Schofield_Barracks_Highlighted.svg >

Obr. 6 Historická mapa kasárni Schofield

< <http://www.innatschofield.com/images/schhistmap.jpg> >

Obr. 7 Detail kasárni Schofield

< <http://www.globalsecurity.org/military/facility/images/SchofieldBarracks-Cepoh-06.jpg> >

Obr. 8 Kasárne v štáte Pensylvánia < <http://www.globalsecurity.org/military/facility/images/SchofieldBarracks-Cepoh-06.jpg> >

Obr. 9 Detail kasárni Carlisle

<http://maps.google.sk/maps?um=1&hl=sk&rlz=1R2ADBS_en&q=schofield%20barracks&ndsp=20&ie=UTF-8&sa=N&tab=il >

Obr. 10 Informačný plánik kasárni Carlisle

<http://images.google.sk/imgres?imgurl=http://odin.aafes.com/conus_ner/carlisle_barracks/images/carlisle_barracksmap.gif&imgrefurl=http://odin.aafes.com/conus_ner/carlisle_barracks/map.htm&usg=__ZEcj-TB4uvrvC7wEIHTWtxUnrQ=&h=400&w=553&sz=36&hl=sk&start=3&um=1&itbs=1&tbnid=5MDt1F6liY_fPM:&tbnh=96&tbnw=133&prev=/images%3Fq%3Dcarlisle%2Bbarracks%26um%3D1%26hl%3Dsk%26tbs%3Disch:1 >

Obr. 11 Budova vojenskej školy

<http://odin.aafes.com/conus_ner/carlisle_barracks/images/storefront.jpg >

Obr. 12 Poloha kasární vo Washingtone

<<http://maps.google.sk/maps?um=1&hl=sk&q=marine%20barracks&ndsp=20&ie=UTF-8&sa=N&tab=wl> >

Obr. 13 Kapitánsky dom, 1806

< http://www.bluejacket.com/usmc/images/cw_marines_marine-barrackscmdts_house-wash-dc_1865.jpg >

Obr. 14 Kapitánsky dom, 2009

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b2/CMC_Home_from_the_parade_deck.jpg >

Obr. 15 Vstupná brána do kasární

<<http://www.wgginc.com/images/originals/CIMG0312.JPG> >

Obr. 16 Mapa Nemecka

<http://images.google.sk/imgres?imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/3d/US_military_bases_in_Germany.svg/330pxUS_military_bases_in_Germany.svg.png&imgrefurl=http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_United_States_Army_installations_in_Germany&usg=__k7WHOG3uI_RTeBB9JzPpgayN8DU=&h=447&w=330&sz=58&hl=sk&start=1&um=1&itbs=1&tbnid=JW4mqeO811WQM:&tbnh=127&tbnw=94&prev=/images%3Fq%3Dlist%2Bof%2Bunited%2Bstates%2Barmy%2Binstallation%2Bin%2Bgermany%26um%3D1%26hl%3Dsk%26tbs%3Disch:1 >

Obr. 17 - 30 Obrázky z histórie a súčasnosti nemeckých vojenských kasární

< http://www.thirdreichruins.com/wehrmacht_posts.htm >

Obr. 31 Pohľad na Nítru spod Zobora v roku 1907

< KRČMÁR, Alojz. 2006. Nitra na starých pohľadniciach. 1.vyd. Bratislava: Dajama, 95 s., ISBN 80-89226-13-2 >

Obr. 32 Kasárne na Martinskom vrchu okolo roku 1900

<http://images.google.sk/imgres?imgurl=http://www.nitraslovensko.eu/images/stories/Zobor/Satortabor1.jpg&imgrefurl=http://www.nitra-slovensko.eu/16.-19.-storocie-vnitre/storocnastrelnicavnitre.html%3FItemid%3D47&usg=__T3tq_ntp_vLKFtNQJNRr7BmZE=&h=291&w=500&sz=30&hl=sk&start=12&um=1&itbs=1&tbnid=DMY44BCITnTr0M:&tbnh=76&tbnw=130&prev=/images%3Fq%3Dkasarne%2Bnitra%26um%3D1%26hl%3Dsk%26sa%3DN%26rlz%3D1R2ADBS_en%26tbs%3Disch:1 >

Obr. 33 Vojenská nemocnica pod Zoborom okolo roku 1915

<KRČMÁR, Alojz. 2006. Nitra na starých pohľadniciach. 1.vyd. Bratislava:
Dajama, 95 s., ISBN 80-89226-13-2 >

Obr. 34 Hostinec v Šiator tábore okolo roku 1911

<KRČMÁR, Alojz. 2006. Nitra na starých pohľadniciach. 1.vyd. Bratislava:
Dajama, 95 s., ISBN 80-89226-13-2 >

Obr. 35 Stráž v šiator tábore okolo roku 1917

<KRČMÁR, Alojz. 2006. Nitra na starých pohľadniciach. 1.vyd. Bratislava:
Dajama, 95 s., ISBN 80-89226-13-2 >

Obr. 36 Šiator tábor v roku 1913

<KRČMÁR, Alojz. 2006. Nitra na starých pohľadniciach. 1.vyd. Bratislava:
Dajama, 95 s., ISBN 80-89226-13-2 >

Obr. 37 Funkčné členenie územia

< <http://stavby.karlovarska.net/stavba.php?ID=200819>>

Obr. 38 Návrh situácie komplexu

<<http://stavby.karlovarska.net/stavba.php?ID=200819>>

Obr. 39 Kadetka pre pechotu v Karlovom Poli (1905)

<http://images.google.sk/imgres?imgurl=http://www.franzferdinand.cz/images/kadetka.jpg&imgrefurl=http://www.franzferdinand.cz/cz/Rakousko-Uhersko/Morava/&usg=__XNPq6qX1O7MVOthJS3aEIrIJnc=&h=313&w=417&sz=99&hl=sk&start=1&um=1&itbs=1&tbnid=_9j4tsIadf2xiM:&tbnh=94&tbnw=125&prev=/images%3Fq%3Dkade%25C3%25AD%2B%25C5%25A1kola%26um%3D1%26hl%3Dsk%26sa%3DG%26gbv%3D2%26tbs%3Disch:1>

Obr. 40 Brno- Karlovo Pole (2006)

<http://images.google.sk/imgres?imgurl=http://www.franzferdinand.cz/images/kadetka.jpg&imgrefurl=http://www.franzferdinand.cz/cz/Rakousko-Uhersko/Morava/&usg=__XNPq6qX1O7MVOthJS3aEIrIJnc=&h=313&w=417&sz=99&hl=sk&start=1&um=1&itbs=1&tbnid=_9j4tsIadf2xiM:&tbnh=94&tbnw=125&prev=/images%3Fq%3Dkade%25C3%25AD%2B25>

C5%25A1kola%26um%3D1%26hl%3Dsk%26sa%3DG%26gbv%3D2%26tbs%3Disch:1>

Obr. 41 Budova komplexu okolo roku 2000

<<http://stavby.karlovarska.net/stavba.php?ID=200819>>

Obr. 42 Letecká snímka komplexu okolo roku 2000

< <http://www.fit.vutbr.cz/FIT/locationair03/.jpg> >

Obr. 43 Po rekonštrukcii komplexu z roku 2002

< <http://www.fit.vutbr.cz/FIT/location/bozka03/jih.html> >

Obr. 44 Po rekonštrukcii komplexu z roku 2002

< <http://www.fit.vutbr.cz/FIT/location/bozka03/jih.html> >

Obr. 45 Mapka Írska

< <http://www.bubo.sk/modules/catalog/maps/00123.jpg> >

Obr.46 Vstupné priestory do bývalých kasární

< [http://en.wikipedia.org/wiki/Collins_Barracks_\(Dublin\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Collins_Barracks_(Dublin)) >

Obr. 47 Vnútorne nádvorie

< [http://en.wikipedia.org/wiki/Collins_Barracks_\(Dublin\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Collins_Barracks_(Dublin)) >

Obr. 48 Kasárne v Nitre v roku 1912

< súkromný archív >

Obr. 49 Kasárne v Nitre v roku 1890 < FUSEK, G. – ZEMENE, Marián R. 1998. Dejiny Nitry, Od najstarších čias po súčasnosť. 1.vyd. Nitra: Nitrianske tlačiarne, 1998. 398s., ISBN 80-967814-9-9>

Obr. 50 Kasárne okolo roku 1917

< súkromný archív >

Obr. 51 Tržnica, 80. roky 20. storočia

< PETRÁŠ, Milan –KRÁTKY, Jozef. 1988. Nitra milá Nitra. 1.vyd. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 1988. 160 s., ISBN 70-063-88 NMN>

Obr. 52 Tržnica, 90. roky 20. storočia

< PETRÁŠ, Milan –KRÁTKY, Jozef. 1988. Nitra milá Nitra. 1.vyd. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 1988. 160 s., ISBN 70-063-88 NMN>

Obr. 53 Tržnica, rok 2010 <Veselá, Lucia. 2010>

-
- Obr. 54 Tržnica, rok 2010 < Veselá, Lucia. 2010 >
- Obr. 55 Tržnica, rok 2010 < Veselá, Lucia. 2010 >
- Obr. 56 Letecká snímka parku < http://explorer.altopix.com/map/mf6x0k/251/314/Parc_Andr%C3%83%C2%A9_Citro%C3%83%C2%ABn.htm?order >
- Obr. 57 Letecká snímka parku < http://www.v1.paris.fr/en/visiting/gardens/parc_andre_citroen.asp >
- Obr. 58 Centrum parku < http://www.pps.org/great_public_spaces/one?public_place_id=718 >
- Obr. 59 Skleníkový pavilón < <http://www.paris-walking-tours.com/parcandrecitroen.html> >
- Obr. 60 Modrá záhrada < http://www.paris-walking-tours.com/parcandre_citroen.html >
- Obr. 61 Zelená záhrada < http://www.paris-walking-tours.com/parcandre_citroen.html >
- Obr. 62 Oranžová záhrada < http://www.paris-walking-tours.com/parcandre_citroen.html >
- Obr. 63 Červená záhrada < http://www.paris-walking-tours.com/parcandre_citroen.html >
- Obr. 64 Strieborná záhrada < http://www.paris-walking-tours.com/parcandre_citroen.html >
- Obr. 65 Zlatá záhrada < http://www.paris-walking-tours.com/parcandre_citroen.html >
- Obr. 65 Široký obdĺžnikový kanál < http://www.gardenvisit.com/garden/parc_andre_citroen_paris >
- Obr. 66 Cesta kolmá na kanál < http://www.larch.umd.edu/DSW/LARC_263_Examples/Parc_Andre_Citroen_Site.pdf >
- Obr. 67 Movement Garden < http://www.larch.umd.edu/DSW/LARC_263_Examples/Parc_Andre_Citroen_Context.pdf >
- Obr. 68 Plynový balón < <http://www.paris-walking-tours.com/parcandrecitroen.html> >
-

Obr. 69 Vysoké pece <<http://www.latzundpartner.de/projects/detail/22>>

Obr. 70 Horolezecká stena <<http://landline.hippoville.biz/?p=146>>

Obr. 71 Ozelenený areál <<http://www.latzundpartner.de/projects/detail/23>>

Obr. 72 Ozelenený areál <<http://www.latzundpartner.de/projects/detail/23>>

Obr. 73 Nočná scéna

<http://farm1.static.flickr.com/115/289880938_f58dca0166_o.jpg>

Obr. 74 Jarné prebudenie parku <<http://www.latzundpartner.de/projects/detail/17>>

Tab. 1 Demografia vojenského personálu, str 20

Graf 1 Pomer kusov listnatých a ihličnatých drevín, str. 54

Graf 2 Percentuálne zastúpenie drevín podľa sadovníckej hodnoty, str. 54

Graf 3 Percentuálne zastúpenie drevín podľa zdravotného stavu, str. 55